ANT

Haftalık Dergi • 13 Şubat 1968 • Sayı: 59 • 125 Kuruş

Vietnam'ın kahraman kadınları ve çocukları

HAFTANIN NOTLARI

Dien Bien Fu kaplanı

Vietnam gerillacılarının emperyalist Amerikan kuvvetlerine son günlerde indirdikleri öldürücü darbelerden sonra harekâtın beyni olan Kuzey Vietnam Başbakan Yardımcısı ve Genelkurmay Başkanı Vo Nguyen Giap, dünyada adından en çok bahsedilen insan olmuştur. Fakir bir ailenin çocuğu olan Giap, 14 yaşından beri anti - emperyalist mücadelenin içinde bulunmaktadır. 18'inde hapse girmiş, 1939'da da aynı mücadeleye katılan eşi bir Fransız zindanında dâvası uğruna can vermiştir. O zamandan beri bekâr bulunan Giap, gerillacılık derslerini Çin'de Mao Çe Tung'tan almış ve 1946'da Fransızlara karşı savaşmak üzere Vietminh Halk Ordusunu kurmuştur.. 1954'te Fransızları Dien Bien Fu'da kesin yenilgiye uğratarak Vietnam'dan çekilmek zorunda bırakan Giap, daha sonra onların yerini alan Amerikalı saldırganlara karşı mücadeleye girişmiştir. Şimdi Giap'ın Dien Bien Fu zaferini, Ke San'da da tekrarlayarak bu defa Amerika'yı dize getirmesi beklenmektedir.

5 şubat

Küba'da tasfiye

● **Küba'da «mikrofraksiyon» şeklinde isimlendirilen olay gün geçtikçe büyümekte, Havana ile Moskova'nın arasını açabilecek ölçülere ulaşmaktadır. Eski Küba Komünist Partisi Başkanı Escalante ve diğer 35 kişi, «Castro yönetimini sabote etme teşebbüsüne giriştikleri, ayrıca Sovyet ve Fransız Komünist Partileri ile temaslar kurdukları» iddiasıyla çeşitli cezalara çarptırılmışlardır. Kabana Kalesi'nde yargılanan sanıklardan Escalante 15 yıla, sekiz kişi 12 yıla, sekiz kişi 10 yıla, altı kişi 8 yıla, bir kişi de 2 yıla mahkûm olmuştur. Sanıkların hepsi suçlarını itiraf etmişlerdir. Havana Hükümeti, Küba'daki Sovyet Elçiliği'nin de sabotaj faaliyetine karışmış olması ihtimali üzerinde durmaktadır.**

Kanunsuz yayın

● Türkiye'de Amerikalılara imtiyazlar tanıyan ikili anlaşmalara dayanarak Amerikan üslerinde, TRT Kanunu'nun koyduğu yasağa rağmen, radyo yayını yapılmaktadır. Özellikle İzmir'deki Çiğli Üs Radyosu'nda devamlı olarak «beat» müziği yayını yapılmakta, müzik arasında verilen haber anonslarında Türk kamuoyunu etkileyecek şekilde Vietnam konusunda Amerikan propagandasında bulunulmaktadır. Amerikan üs radyoları yıllardan beri kanunsuz yayınlarına devam ettikleri halde, Türk hükümetleri hükümranlık haklarımızı hiçe sayan bu duruma göz yummaktadırlar.

Karikatür sergisi

● **Asya Afrika Gazeteciler Birliği'nin Çin'de düzenlediği Karikatür Sergisi'ne 24 ülke 180 karikatürle katılmıştır. Türkiye'den de Turhan Selçuk, Ferruh Doğan ve Tonguç Yaşar'ın katıldığı sergiyi bir milyondan fazla seyirci gezmiştir. Çin'de büyük hâdise yaratan sergide arkadaşımız Ferruh Doğan'ın ANT'ın ilk sayısında yayınlanan karikatürü de yer almıştır. Sergiye katılan Türk karikatüristlerine armağan olarak birer özel dolmakalem gönderilmiştir.**

6 şubat

Masonların tepkisi

● AP sağ kanadının ve Bayar'ın Demirel'i **«yedeklemek»** üzere harekete geçtiklerinin ANT'ta açıklanması çıkarcı çevrelerde geniş yankı yarattı. AP Genel Başkanlığı ve Başbakanlık için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Sekreteri Necmettin Erbakan'ın isminin öne sürülmesi, masonları derhal harekete geçirdi. Kotaların dağıtımında masonların ve azınlık çevrelerinin çıkarlarını düşünmediği için Erbakan'ı tutmayan mason liderleri, aleyhte kampanyaya giriştiler. Masonlar, Bayar'ın Erbakan'ı tutmadığını ısrarla yaymağa çalışıyorlar. AP içinde Demirel'e karşı olanlar ise, bu tepkiyi pek önemsememekte ve **«İsim önemli değil. Erbakan olmayabilir. Önemli olan, Demirel'in yerine bir başkasının getirilmesi yolundaki eğilimin her geçen gün biraz daha gelişmesidir»** demektedirler.

Dayak olayı

● **Avukat Suavi Raşitoğlu'nun emniyette öldüresiye dövüldüğünün ANT'ta açıklanması üzerine İstanbul Barosu Başkanı Ferruh Dereli bir basın toplantısı yaparak İçişleri Bakanı Sükan'a üzüntülerini bildirdiklerini, bunun üzerine Vali Poyraz ve Emniyet Müdürü M. Çağlar'ın baroyu ziyaret ettiklerini, olay hakkında derhal soruşturma açarak avukata dayak atan İkinci Şube Müdür Muavini Şeref Kılıçtakan ile bir memurun Müteferrika emrine alındığını açıklamıştır. Ayrıca, Ankara avukatlarından Rauf Çapan, Yusuf Selvi, Turan Tamer, Halit Çelenk, Sanlı Aslangül, Cahit Çelikel ve Niyazi Ağırnaslı da ANT'ın yayını üzerine Ankara Barosu Başkanlığı'na başvurarak olayın takibini edilmesini istemişlerdir.**

Pasif direnme

● Türkiye'nin NATO'dan ayrılmasını sağlamak üzere Türkiye İşçi Partisi çeşitli illerde «pasif direnme» komiteleri kurdu. Eskişehir ve Adana il yönetim kurullarının kurduğu komiteler birer bildiri yayınlayarak halkı direnme hareketine katılmaya çağırmışlardır.

7 şubat

Amerika çıkmazda

● **Amerika'lı ekonomi uzmanlarının tahminlerine göre, sadece mali açıdan, Vietnam'lı milliyetçilerin en son taarruzları Amerika'yı büyük zorluklar, hattâ çıkmazlar karşısında bırakmaya kâfidir. Çünkü Vitnam'da halen mevcut Amerikan askeri üslerinin ve malzemesinin uğradığı zararı gidermek, gerekli munzam askeri tedbirleri almak, bütün bütçe, tahminlerinin çok üstünde masraflar gerektirecektir. Cumhurbaşkanı Johnson, yıllık raporunda «Vergilerin artırılması sebepleri, bütçedeki normal masrafların artmasıyla ilgili değildir. Vergi artışı lüzumu, Vietnam savaşının pahalılaşmasıyla bağlantılıdır...» demişti. Son Vietnam olaylarının baskısı altında Amerika'nın daha derin bir ekonomik buhrana sürüklenmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.**

Yeni fikir kulübü

● Sosyalist gençlerin, özel okullarda da örgütlenmesi devam etmektedir. Son olarak Kadıköy Mimarlık ve Mühendislik Özel Yüksek Okulu'nun sosyalist öğrencileri, FKF'ye bağlı bir fikir kulübü kurmuşlardır. Yeni fikir kulübünün yöneticileri yayınladıkları bildiride şöyle demektedirler: **«Çalışmalarımız tüm yurt ve dünya sorunlarını toplumcu bir ışık altında sanat ve sosyal bilimler açısından inceleme, eleştirme ve çözüm yöntemleri arama yolunda olacaktır.»**

Komünist avı

● **Geçenler'de İstanbul'da «Doğu Gecesi» ni silâhlı, sopalı, asit şişeli gençlere bastırtan AP İl Gençlik Kolu Başkanı İbrahim Çetinkaya bir basın toplantısı yaparak «bazı millet meselelerinin kalkan edilip aslında ard bir düşünceye matuf komünizan faaliyetler durdurulacaktır. Şuurlu milliyetçi gençlik bütün yurt satında komünist avına çıkacaktır» dedi. İktidardaki partinin yöneticilerinden birinin bu şekilde konuşması ve AP Genel Başkanı'nın buna tepki göstermemesi, artık Türkiye'ye kanunsuzluğun ve zorbalığın hâkim kılınacağını resmen ortaya koymuştur.**

8 şubat

ANT yargılandı

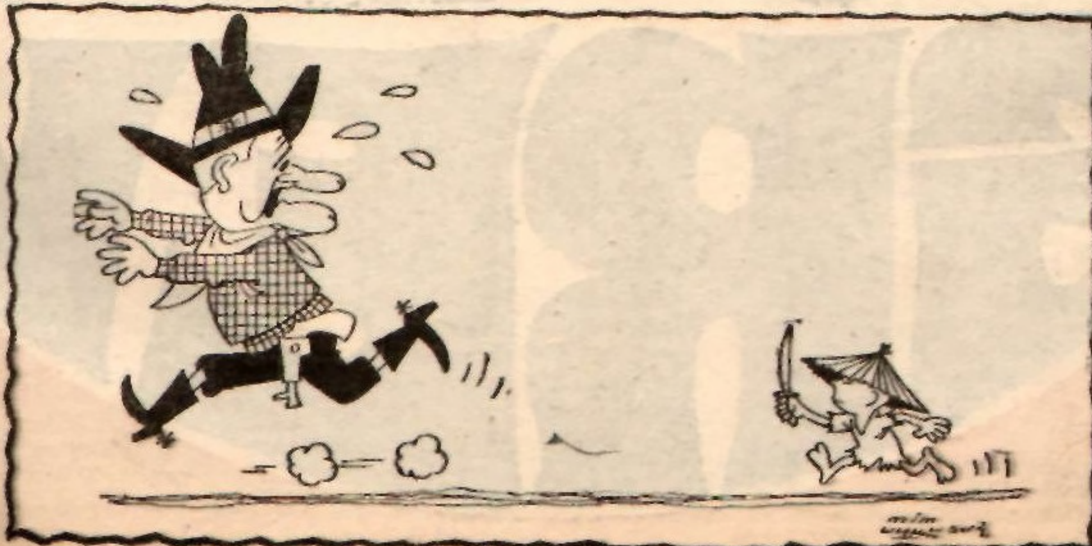
● ANT aleyhine Cumhuriyet Savcılığı'nca açılan davalardan ikisine İstanbul Toplu Basın Mahkemesinde bakıldı. Yaşar Kemâl'in **«Vatan İhaneti Katmerleşiyor»** başlıklı yazısından dolayı açılan davanın duruşmasında dergimizin vekili Avukat Müşür Kaya Canpolat, Sulhi Dönmezer'in verdiği bilirkişi raporunu reddetti ve yeni bir bilirkişi kuruluna dosyanın gönderilmesini istedi. Mahkeme, yeni bilirkişi kurulu teşkil edilmesine lüzum olup olmadığına karar vermek üzere duruşmayı başka güne bıraktı. Bu davada, savcılık Yaşar Kemâl ile yazıyı yayınlayan Doğan Özgüden'in TCK'nun 312 maddesine göre, sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete teşvik ettikleri iddiasıyla 2 şer yıl hapislerini istemektedir. Aynı gün Doğan Özgüden,**«Dünya Şadi Alkılıç'ın beraatini istiyor»** başlıklı yazısından dolayı ikinci defa yargılanmıştır. Bu dâvada da, Savcılık, Özgüden'in adliyeyi etki altında bırakıcı yayında bulunduğu için altı aya kadar hapsini istemektedir. Duruşma Yargıtay'ın Alkılıç hakkındaki nihai kararını tesbit etmek üzere başka güne bırakılmıştır.

ULUÇ GÜRKAN

Basın dâvaları

AP'nin iktidara geçişinden beri Ankara ve İstanbul'da açılan basın davalarının sayısı, 27 Mayıs öncesinde açılan davaların sayısını kat kat aşmış ve rekor seviyeye ulaşmıştır. Ancak AP'li Adalet Bakanı Hasan Dinçer, bu davaları dahi yeterli görmemiş ve pasif bulduğu basın savcılarını değiştirmiştir. Yeni basın savcıları göreve başladıktan sonra, gazeteciler aleyhinde açılan dâvaların sayısında büyük bir artış beklenmektedir. Öte yandan Mülkiye Dergisi'nin üç ay önce yayınlanan sayısındaki bir yazıdan dolayı Türk Ceza Kanunu'nun 142. maddesine muhalefet ettikleri iddiasıyla tutuklanan S.B.F. Öğrenci Derneği Başkanı Uluç Gürkan ile derginin sorumlu müdürü Turgut Balta'nın tahliye istekleri reddedilmiştir. Tutuklu gençler, akrabalarından başkası ile konuşturulmamaktadır.

9 şubat

TİP Bildirisi

● **Ankara'da olağan toplantısını yapan Türkiye İşçi Partisi'nin çalışmalarıyla ilgili olarak genel merkez bir bildiri yayınladı. Bildiride açıklandığına göre toplantıda «Mahalli Seçimler Ön Seçim Yönetmeliği» kabul edilmiş bulunuyor. TİP, bu yönetmelikle, istisnasız bütün üyelerinin ön seçim seçmeni olarak oylarını kullanmaları ve parti adaylarını seçmeleri ilkesini benimsemiştir. Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu seçimleriyle ilgili** ***yönetmeliklerde*** **de aynı ilkenin uygulanmasını sağlayan değişiklikler yapılmıştır.**

Adaylar kuliste

● Başkent Ankara, İstanbul ve Ankara Belediye Başkanlıklarına adaylıklarını koyacak AP liler için yoğun bir kulis çalışmasına sahne oldu. İstanbul Belediye Başkanlığı için çalışan Dr. Fahri Atabey ile Ankara Belediye Başkanlığı'na oynayan Ankara Doğumevi Başhekimi Ziya Durmuş, Başbakan Demirel ile ilişki kurup görüştüler. Bu arada, İstanbul Belediye Başkanlığı için Fenerbahçe Kulübü Başkanı Faruk Ilgaz'ı *destekleyenler de kulise* indiler. Demirel şimdilik aday adaylarına mavi boncuk dağıtmakla meşguldür.

10 şubat

Öğretmen teminatı

● DİSK tarafından İstanbul TÖS Salonu'nda «öğretmen teminatı» konusunda bir konferans düzenlendi. Özellikle emekçi çocuklarının eğitimi bakımından büyük önem taşıyan va çok sayıda işçi tarafından izlenen konferansta DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler, TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt, İ.T.Ü.T.B. Başkanı Hasan Yalçın, Doç. Dr. İdris Küçükömer ve Av. İbrahim Türk konuştular.

Hac istismarı

● **Hac mevsiminin gelmiş olması dolayısıyla gerici çevrelerde büyük bir «hac istismarı» başlamıştır. Hac'ca gideceklere bilgi vermek gerekçesiyle Spor ve Sergi Sarayı'nda irticai bir toplantı düzenlenmiştir. Kadınlarla erkeklerin ayrı oturtulduğu ve yoğun bir hacıyağı kokusunun yayıldığı toplantıda «Anayasayı değiştireceğiz» başlıklı gazeteler bedava dağıtılmış, konuşmacılar şeriata dayanan görüşleri dile getirmişlerdir. Bir AP Milletvekili de, bütün İslâm âleminin Türk öncülüğünü kabul ettiğini ileri sürerek «hükümet gece gündüz** ***sizin meselelerinizle ilgileniyor»*** **demiş ve yakında ümmetçiler lehine yeni kararlar alınacağını müjdelemiştir.**

11 şubat

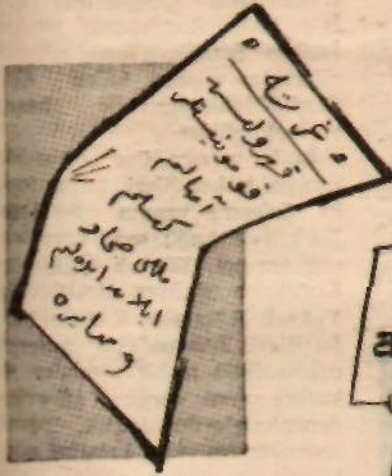
Allahlık AA ve TRT

● **Pueblo Olayı ve Vietnam Savaşı konusunda gerek Anadolu Ajansı, gerekse TRT kötü bir sınav verdiler. Tarafsız ajansların haberlerini bir yana atarak United Press ve Associated Press'in haberlerine sarılan allahlık Anadolu Ajansı, Türk basınını son Vietnam savaşlarında büyük ölçüde yanılttı. TRT ise, başlangıçta tarafsız davranmaya çalışırken sonraları AP adlı Amerikan Ajansının haberlerini çevirerek kamuoyuna** ***sundu. TRT'nin haberleri, bir*** **süre sonra çocukları dahi kandıramayacak kadar komik bir hal aldı. Çünkü haberler arasında verilen rakamlar şöyleydi: 3 bin Vietkong, 16 Amerikalı ölmüştür. 12 bin Vietkong, 135 Amerikalı ve Güney Vietnamlı ölmüştür!**

Baykurt'un dâvası

● Millî Eğitim Bakanı Ertem tarafından Bakanlık emrine alınan TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt'un Danıştay'da açtığı dâvada Bakanın tasarrufunun haksız olduğu kararlaştırıldı. Bu karar üzerine TÖS İstanbul Şubesi şu bildiriyi yayınladı: «Millî Eğitim Bakanı ve onun felsefesi *anayasa açısından* bir daha iflâs etmiştir. **Bu iflâsların sayısı çoğaldıkça ülkemizin kaderi dönüşecektir.»**

DİYANET İŞLERİ BİR GAZETE ÇIKARIP KÖYLERE DAĞITACAK.

Cumhur

Emperyalizm

kırk ambar

Vietnam'a giderken karaya oturan şilep

Milletvekillerinin mal beyanında bulunmaları istendi

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

İŞÇİ PARYA DEGİLDİR!

Çaplarını aşan ve üstesinden gelmeleri mümkün olmayan her olayın ardında «komünist parmağı» **aramak, bizim dümensuyu politikacılarının tek marifetidir. Son Zonguldak Olayları'nda da işçinin karşısına güç belâ çıkabilen devekuşu politikacıları, grev yatışır yatışmaz derhal yüksekten atıp tutmağa başlamışlardır:** «Gördüğümüz işçiler arasında bir kısım kışkırtıcılar var!» **Toplu sözleşme yetkisini haksız olarak ele geçiren ve işçileri işverene satan bir sendikacı da,** «İşçiyi istismar eden düzen bozucular mutlaka cezalandırılmalıdır. Aslında bu hükümete karşı girişilen isyankâr bir hareket-tir» **diyerek bütün sorumluluğu solcuların üzerine yıkmağa kalkışmıştır. Ve iktidar çığırtkanı gazetelerin yazdığına göre, grev hareketini DİSK'çilerin ve TİP'lilerin kışkırttığı tesbit edilerek soruşturma açılmıştır. Bu kirli oyun, üç sene önce de yine aynı şehirde oynanmış, fakat âdil Türk yargıcının önünde iflâsla sonuçlanmıştı... Bu yeni tertibin de âkıbeti, öncekinden farklı olmayacaktır. Şu Zonguldak'ta olup bitenlerin patlak vermesi için ille de bir tahrik mi gereklidir? Günde 16 saat toprak altında günışığı görmeden kazma ve kürek sallayan insanlara, hem de resmen kabul edilmiş asgari 20 Lira'lık ücreti hiçe sayarak, sadece 13,5 Lira gündelik vermek bir tahrik değil midir?**

Acaba o çilekeş insanların gündeliği **200 Lira'ya** gelen parlamentodaki sözümona vekillerini, meselâ bir Ali Naili Erdem'i, bir Faruk Sükan'ı, bir Demirel'i, hattâ ve hattâ işçileri temsil ettiğini ileri süren bir Osman İpekçi'yi, çok değil sadece iki gün toprak altında 13.5 Lira'ya kazma kürek sallamağa zorlasalar, onların tepkileri farklı mı olacaktır, **«münasiptir, Allah devlete, millete zeval vermesin»** deyip boyun mu kıracaklardır? Erdem, işçiler arasında yaptığı konuşmada büyük bir pişkinlikle **«Keşke çalışanların bütün haklarını verebilecek bir ekonomiye sahip olabilsek...»** demiştir. Bunu söyleyen kişi bilmez mi ki, aynı ekonomide onbinlerce maden işçisinin günde 16 saat çalışarak kazandığını bir anda kazananlar vardır. Ve bunların daha da fazla kazanmaları için yeni yeni kanunlar hazırlanmakta, yeni vurgun kapıları açılmaktadır. Maden işçileri *bu soygun mekanizmasının işleyişini* artık görmüştür ve onun için sokağa dökülmüştür. Bu sokağa dökülüş kanunsuzmuş! Evet, Türkiye'de tüm kişilerin uyması zorunlu olan kanunlar vardır. Ama sadece işçilerin değil, tüm kişilerin... Bu kanunların da üstünde bir anayasa vardır.

Hayır, Türkiye Cumhuriyeti'nin işçi vatandaşları, kastlar Hindistan'ının paryaları değildir. Zira anayasa «Devlet, çalışanların, yaptıkları işe uygun ve insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlamalarına elverişli adaletli bir ücret elde etmeleri için gerekli tedbirleri alır» **demektedir. Zulüm karanlığında 16 saat köle gibi çalıştırılan insanlara günde 20 Lira'yı dahi çok görmek midir tedbir? Anayasayı hiçe sayanlar grevi usulsüz yaptılar diye onbinlerce işçiyi suçlayabilirler mi? Devletin en büyük işletmesinin başına çöreklenmiş partizan bir idare hem emeğin hakkını vermeyecek,** ***hem işçinin sendika seçme iradesini*** **tanımayacak, hem de kanunsuz olarak kurulmuş faşist bir radyo sabahtan akşama kadar işçiye baskı yapacak, ondan sonra da işçiden itaat beklenecek... Olmaz böyle şey! Hem şu devlet otoritesinden, kanunlara uymaktan söz eden efendiler, önceki hafta İstanbul'da sosyalistlerin organize ettiği iki toplantı tabancalı, sopalı, gaz bombalı zorbalar tarafından basılırken neredeydiler? Tahrikmiş, kışkırtmaymış, solcuların tertibiymiş... Geç efendim, geç! İnsanlar artık uyandılar, haklarını istiyorlar. Zonguldak Grevi özetle işte budur. Ondan ötesi, lâf u güzaf!**

Tahrip edilen işbirlikçi sendikanın genel merkezi ve işçilerin asıl temsilcisi olan sendikanın başkanı Alpdündar

HALİL TUNÇ
— Kimin hizmetinde? —

Zonguldak grevini kimler tahrik etti?

Bundan üç yıl önce, yine bir kış günü Zonguldak'ta ilk defa devlet kuvvetlerinin kurşunlarıyla işçi kanı dökülmüş, Türk işçi sınıfının mücadele tarihine kan bulaşmıştı.

10 Mart 1965'te Zonguldak'ta patlak veren kanlı olayların gerçek nedenleri üzerinde kimse durmamış, bir yandan siyasi iktidarın temsilcileri, bir yandan da işçi sınıfını temsil etmek durumunda olan işbirlikçi sendikacılar, mevhum «tahrik» lerden söz açarak işçileri greve sevkeden âmilleri örtbas etmeye kalkmışlardı.

Üç yıl önce oynanan bu kirli oyun, geçtiğimiz pazartesi günü Zonguldak'ta yeniden sahneye konmuştur. Oyunun sahneye koyucuları yine aynıdır. O zaman da AP iktidarda idi, bugün de AP iktidardadır. O zaman da Türk İş'e bağlı Zonguldak Maden İşçileri Sendikası, işçiye ihanet etmişti. Bugün de aynı sendika işçinin karşısındadır. O gün de hakları yenen, mağdur edilen insanlar kömür işçileriydi; bugün de ezilenler, hakları yenenler onlardır.

Zonguldak'ta geçen hafta olup bitenleri gerçek rayına oturtabilmek için, doğuş nedenlerini iyice ve doğru olarak bilmek gerekmektedir.

Bugün Zonguldak'ta maden işçilerini temsil kabiliyeti olmayan bir sendika vardır: Zonguldak Maden İşçileri Sendikası... Bu sendikanın bir kısım yöneticileri, işçi çıkarlarına sırt çeviren ve AP iktidarının partizan yönetiminden yarar uman Türk İş Konfederasyonu'nun uydurusudurlar. Uzun yıllardan beri işveren EKİ ile işbirliği yaparak işçilere aidat kesmektedirler.

İşçiler, bu sömürüden kurtulmak için yeni kurulan ve DİSK'e üye olan Türk Maden İşçileri Sendikası'na katılmağa başlamışlardır. Kısa zamanda Türk Maden İşçileri Sendikası'nın üye sayısı 18 bini bulmuştur.

Buna rağmen, işçiler adına toplu sözleşme yapma yetkisi, partizan iktidarın etkileriyle Türk İş'e bağlı olan ve sadece 1337 üyesi bulunan Osman İpekçi'nin başkanlığındaki Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'na verilmiştir.

Kendilerini temsil edemiyecek bir sendikaya toplu sözleşme yetkisinin verilmesi üzerine galeyana gelen işçiler, beş yıldan bu yana üye olmadıkları halde kendilerinden aidat keserek 25 - 30 milyon lira kadar tutan işçi parasını sendika veznesine geçirenler aleyhine Ağır Ceza Mahkemesi'nde dâva açmışlardır. Türk İş'e bağlı Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'nın yöneticileri bu yüzden hâlen Ağır Ceza Mahkemesi'nde hesap vermektedirler.

İşçiler ayrıca, üye olmadıkları halde kendileri adına toplu sözleşme yapma yetkisini Türk İş'e bağlı sendikaya veren yargıcı, Yüksek Hâkimler Kurulu'na şikâyet etmişlerdir. Yüksek Hâkimler Kurulu Müfettişleri, Zonguldak'a gelerek usulsüzlüğü tesbit etmişler ve kararı veren yargıcı görevinden almışlardır. Ancak, partizan yönetim yine kendini göstermiş ve yargıç, geçici olarak görevine iade edilmiştir.

Bu beklenmeyen sonuç, işçilerin iktidara karşı güvensizliğini adamakıllı artırmıştır.

Türk İş'e bağlı Zonguldak Maden İşçileri Sendikası, işçilerin iradesine rağmen toplu sözleşme yetkisini ele geçirdikten sonra müzakereleri Zonguldak'tan Ankara'ya nakletmiştir. Müzakereler sürüp giderken Zonguldak'ta EKİ Radyosu, işçilere her gün belli aralarla şu yayında bulunmuştur:

«Türk İş'e bağlı Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'na üye olmayanlara sözleşme ile elde edilecek ücret zamları ve sosyal haklar verilmiyecektir. İşçilerin bunu kesin olarak bilmeleri gereklidir.»

Anayasa teminatı altındaki sendika hürriyetini hiçe sa-

Amerika bile kurtaramaz...

Halkın gücü yurt yönetiminde ağırlığını duyurmaya başlayınca milli irade kavramını yalnız kasaba eşrafının sağladığı oylarla değerlendirenlerin şaşkına döneceğini biliyorduk biz. Halkın temel isteklerine dayanmayan bir politika anlayışının varacağı nokta, önünde sonunda halkın karşısına geçmektir çünkü. İttihat ve Terakiden beri, yabancı sermaye ve onun yerli işbirlikçileriyle dirsek teması kuran siyasi partiler bu yüzden zorbalığa başvurmuşlardır.

II. Meşrutiyet devrinde, Alman uzmanlarının grevleri bastırmak için hazırladığı kanuna Osmanlı Meclisinde utanmadan oy verenler, sermayenin rahatça sömürmeye devam etmesini sağladıklarını biliyorlardı. Cumhuriyet devrinde de, İçişleri Bakanlığını Jandarma karargâhı zanneden nice bakanlar gördük biz. Adam, yüce mecliste, Mareşal Çakmak'ın bile komünist eylem içinde bulunduğunu «ifşa» ederken ne tarihten, ne de toplumbilimden utanmıyordu.

Şimdi, sömürülen halk yığınlarının T.İ.P. nin etrafında büyük bir inançla birleşmeleri, A.P. iktidarının kulağına kar suyu kaçırmakta ve iftira metodlarından medet ummaya düşürmektedir. Daha yüce meclisi bastığı zaman, maskeli beşlerden biri olmak özelliğini ortaya koyan İçişleri Bakanının düpedüz ve bilerek asılsız konuşması, kendi öz çıkarlarının bilincine varan Türk halkının karşısında tutunamaz olduklarının ifadesidir.

«Bizim sosyalistler, demektedir, Dr Sükan, Zürih'teki enternasyonal sosyalizm toplantısına iştirak etmezler. Çünkü onlar, mülkiyeti inkâr ve kollektivizmi kabul etmezler. Ama bizimkiler, Roma'daki kongreye giderler. Bu kongre, İtalyan komünist partisi tarafından düzenlenmiş gizli bir toplantıdır.»

Sayın Mehmet Ali Aybar'ın kesinlikle açıkladığı gibi, T.İ.P. Akdeniz ilerici partiler toplantısına katılmıştır. Konferansın amacı hiç bir ayrım gözetmeksizin Akdeniz'i bütün yabancı kuvvetlerden temizlemek, özellikle Amerikan emperyalizmi ile mücadele etmektir. Bunlar T.İ.P. nin uğrunda yıllardır mücadele ettiği amaçlardır. Ve ne A.P. iktidarı, ne yurdumuzdaki 50 bin askeriyle Amerika T.İ.P. nin bu mücadelesini engelliyemiyecek halkı kışkırtma metodlarından medet umanlar, istiklâlci hareketi durduramıyacaklardır.

İçişleri bakanlığında oturmaya devam eden Dr. Sükan, Dr. Gedik'ten bu yana köprülerin altından geçen sulara yuvarlanmak istemiyorsa şu gerçeği öğrenmek zorundadır: Halkların milli kurtuluş savaşının önüne çıkmak isteyenleri Amerika bile kurtaramaz.

Şükran KURDAKUL

Öğretmenler savaşı

Yaşar Kemal

Türkiye'de öğretmenlerin durumu hiçbir zaman iyi olmadı. Onlar hep hor görüldüler. Onlar hiçbir zaman emeklerinin hakkını alamadılar. Onların değerlerini bulmaları, emeklerinin karşılığını alabilmeleri, yönetici ve sömürücü sınıfların işlerine ne kadar yaradıklarına bağlıydı.

Öğretmenler hiçbir zaman sömürücü sınıfların işine yaramadılar. Öğretmenler işleri gereği çoğu zaman gerici ve sömürücüye karşı oldular. Halka önderlik ettiler Önderlik işi de onların ödevleri içindeydi.

Öğretmenler, bilim götürenlerdir ellerinde bilimin ışığını taşıyanlardır. Işıktan korkanlar bu ışıklı adamlara karşı koydular. Şu cumhuriyet çağında yurdu ışıklandırırken kara güçlerce çok öğretmen öldürüldü. Çok öğretmen onulmaz acılara salındı. Öğretmen Kubilay sadece bir örnektir. Yüzlerce öğretmene kürek mahkûmu hayatı yaşatıldı. Anadolu köyleri dağlara kaldırılıp kirletilmiş kız öğretmenlerin türküleriyle çalkalanır daha. Onlar kuş uçmaz kervan geçmez, od yok, ocak yok, aç susuz, yeraltı evlerinde Türk köylüleriyle on bin yıl öncesinin hayatını yaşayanlardır. Bu da yetmiyormuş gibi en az para alanlar, çocuklarını bile okutamayanlar onlardır. Çağımızda her yönüyle öğretmenlerin hayatı bir zulüm hayatı olmuştur. Sanki onları içine sürüklediğimiz, perperişan eylediğimiz bu zulüm hayatı yetmiyormuş gibi bir de baskılara başladık. Bir de bu durumları zaten kötünün kötüsü, yurdun temel direği kişilere çektikleri yetmiyormuş gibi, yapmadığımızı bırakmadık.

«Öğretmen kıyımı» sözü çağlar boyunca bir yurdun insanlarını utandıracak, insan içine çıkarmıyacak, insan yüzüne baktırmayacak bir sözdür.

Öğretmenlerin temel ödevleri, bilgiyle, akılla insanları uyandırmak ışığa kavuşturmaktır. Öğretmenlerin ödevlerini gereğince yapmaları, faydaları insanların uyumalarında, karanlığında olan çıkarcıların, sömürgecilerin ve sömürgeci adamların işine gelmez.

Birisi karanlıkların adamı, birisi ışıkların taşıyıcısı... Topyekûn Türkiye sömürücülere karşı uyanmağa başlarken elbette ilk savaşı öğretmenler vereceklerdi. Bu, çaresizdi. Sömürgecilerin adamları elbette ilk hedef olarak öğretmenleri alacaktı. Ve onları sindirmeğe, yenmeğe çalışacaklardı.

Öğretmenleri sömürücülere uydu olmuş memleketler iflâh olmazlar, uzun yıllar bellerini doğrultamazlar.

Türk öğretmenleri bunca zulümlere, kıyımlara rağmen dimdik ayaktalar. İnsanlara götürdükleri ışığı, ışığın kutsallığını canlarını dişlerine takmışlar koruyorlar.

İkinci Kurtuluş Savaşı öğretmen kıyımıyla ve öğretmenlerin verdikleri savaşla başladı. Dirençleri, yılmamaları Türk milletinin zaferidir.

İşçilerin ilerici örgütü DİSK öğretmen kıyımına gereken önemi verdi. Genel Başkan Kemal Türkler imzasıyla bir bildiri yayınlayarak öğretmenlere yapılan zulümlere karşı koydu. Öğretmenlerle işçilerin elele verdiğini açıkladı ve bu iki temel gücün işbirliğini muştuladı.

Bir de öneri sundu: «Öğretmenleri iktidarların partizan politikaları dışında tutmak için ÖĞRETMEN TEMİNATI bu konudaki savaşın temel hedefi olmalıdır» dedi.

Bu bozuk düzen sürüp gittikçe öğretmene zulüm, öğretmen kıyımı bitmeyecektir. Çünkü öğretmen elindeki ışığını bırakmaz. Işık taşıyıcılık onun temel niteliği, ödevidir. Öğretmen kendisine, yurduna ihanet edemez.

Onun için bütün Türk ilerici güçleri, «öğretmen teminatı»nı sağlamak için DİSK-in önerisini desteklemeli ve gerçekleştirmelidir.

A. NAİLİ ERDEM
Devekuşu politikası!

yan bu bildirimlere rağmen işçiler, DİSK'e bağlı Türk Maden İşçileri Sendikası'na üye olmağa devam etmişlerdir. Hâlen Zonguldak'ta 24 bin işçi, Mehmet Alpdündar'ın başkanı bulunduğu bu sendikanın üyesidir.

Buna rağmen, Türk İş'e bağlı Zonguldak Maden İşçileri Sendikası, bir ard hesapla, toplu sözleşme görüşmelerini uzatmakta yarar görmüştür. EKİ ile aynı doğrultuda hareket eden ve partizan yönetimde medet uman sendikanın hesabı şudur:

«EKİ Radyosu'nun telkinleriyle işçiler bizim sendikaya üye yazılırlarsa, gerçekten toplu sözleşme yetkisini sonradan da elde etmiş olsak, bu yetkiyi önce kazanmış gibi hareket eder, görevinden alınan yargıcın kararının doğruluğunu ispatlar, bizi tutanı tutmuş oluruz. Sonra da, işçiler sendikamıza üye olunca, bu giriş fişlerini eski tarihlerle kaydeder, böylece aleyhimizde açılan 25 - 30 milyon tutarındaki alacak dâvasında mahkûm olmaktan kurtuluruz.»

Toplu sözleşme görüşmelerinin uzaması, işveren Ereğli *Kömür İşletmeleri'nin de işine* gelmiştir. Zira EKİ'de kelimenin tam mânasıyla bir partizanlık hüküm sürmektedir. Başbakan'a özel olarak gönderilen ünlü **«gizli rapor»**, partizanlığın en belirli kanıtı olmuştur. Her ne kadar Başbakan bir önceki basın toplantısında bu konudaki soruları cevapsız bırakarak partizanlık suçlamalarını reddetmişse de, olaylar suçlamaların doğruluğunu rakamlarla ortaya koymuştur. Genel seçimlerden önce işçilere yapılan büyük zamma rağmen 40 milyon lira kâr edebilen Ereğli Kömür İşletmeleri, 1967 bilânçosunu 120 _ 170 milyon lira kararla kapatmıştır. Ortalama 150 milyon lira zarar eden bir kuruluşun çalıştırdığı işçilere zam yapmağa yanaşmayacağı muhakkaktır.

Bir yandan EKİ'nin, bir yandan Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'nın ard hesapları dolayısıyla iki ay önce başlayan toplu sözleşme görüşmelerinden bir sonuç alınamamıştır.

Oysa ki, yeraltında en ağır işi yapan maden işçilerinin aldıkları ücret, gülünç derecede düşüktür. Bir maden işçisi Amerika'da 168 lira, İngiltere'de 170 lira, Avustralya'da 161 lira ücret alırken, Türkiye'deki maden işçisine verilen ücret sadece 13.50 lira'dır. 1967 yılında Zonguldak'ta toplanan asgari ücret komisyonu, kömür işçilerinin asgari ücretlerini 20 lira olarak tesbit etmiş, buna rağmen idare 13.50 lira'lık ücreti uygulamağa devam etmiştir.

Çalışma Bakanlığı'nın resmen tesbit ettiği bir ücreti diğer bir devlet kuruluşu E.K.İ.'nin vermeğe yanaşmaması ve toplu sözleşme görüşmelerinin, işbirlikçi sendikanın da tasvibiyle, bir türlü sonuca bağlanmaması, bardağı taşıran damla olmuştur.

Kozlu Bölgesi'nde çalışan 6 bin 108 işçi ve Üzülmez Bölgesi'nde çalışan 6 bin işçi, Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'nın kendilerini sattığı kanısına vararak pazartesi günü ocaklara girmemeyi kararlaştırmışlardır.

Karar duyulur duyulmaz **yetkililer** üzerinde **bomba** tesiri yaratmıştır. İşçileri kandırarak işbaşı yaptırabileceklerini sanan yetkililer, duruma hâkim olamayınca sabaha karşı durumdan Ankara'yı haberdar etmek zorunda kalmışlardır. İlk iş olarak Ankara'dan Zonguldak'a bir otobüs dolusu toplum polisi gönderilmiştir.

İşçiler sadece iş bırakmakla yetindikleri ve şehre inmeyi düşünmedikleri halde, Ereğli Kömür İşletmeleri'nin orta dalga 200 metre üzerinden yayın yapan radyosunun işçilerle alay edercesine tekrarladığı anonslar, grevcileri çileden çıkarmıştır. Radyonun anonslarında şöyle denilmiştir:

«Toplu iş sözleşmesi görüşmeleri olumlu bir hava içinde geçmektedir. Müessesemiz yetkilileri ile sendikamız temsilcileri işçi ücretlerine imkân nisbetinde zam yapılması konusunda çabalar göstermektedirler. İşçi ve işveren arasındaki iyi münasebetleri kıskanan ve çıkarlarına uygun bulmayanların arayı açmak için kışkırtıcı mahiyetteki sözlerinin ve dedikodularının hiçbir asıl ve esası olmadığını önemle belirtiriz.»

DEMİRSOY
— İşçiye ihanet! —

Bu arada Zonguldak Maden İşçileri Sendikası Başkanı Osman İpekçi'nin radyodan yayınlanan aynı mealdeki mesajı, Dilaver Bölgesi işçilerinin de harekete geçmesine yol açmıştır.

Dilaver'de çalışan 2500 işçi beş kilometre ötedeki Zonguldak'a doğru ağır ağır yürüyüşe geçerken, Üzülmez Bölgesi'nde dispanser ile bir yazıhane tahrip edilmiştir. Asmaköprü ocaklarında çalışan işçilerin de kafileye katılması, topluluğun kısa zamanda yedi bini aşmasını sağlamıştır. Zonguldak'a bir kilometre uzaklıktaki Çaydamar kömür ocağı önünde duran işçilerden bir grup, kömür ocaklarındaki arkadaşlarını çağırırken, bir başka grup da, pavyonlarda uyuyanları uyandırmıştır.

Geçtikleri yolları, arkadan gelecek araçlara taşlarla kapayan işçiler, Vefkani Köprüsü'nden geçip Soğuksu'ya doğru yönelmişlerdir. Lavuar olarak adlandırılan kömür yıkama tesisleri önünde bir süre durarak lavuarı işletmeye kapayan işçiler geri dönmüş ve Gazipaşa Caddesi'nden ağır adımlarla geçerek Cumhuriyet Alanı'na gelmiş ve vilâyet karşısındaki Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'nı basmışlardır. Bundan sonra ok yaydan çıkmış, günlük gazetelerde büyük bir dehşet havası içinde yansıtılan olaylar birbirini izlemiştir.

Ankara'dan gelen İçişleri Bakanı Faruk Sükan, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem ve Devlet Bakanı Sadık Tekin Müftüoğlu uzun süre işçilerin karşısına çıkmağa cesaret edememişlerdir. Nihayet Üzülmez Bölgesi'nde üç bakan işçilere hitap edebilmek imkânını bulmuşlardır. Kendilerine hitap eden bakanları sık sık ıslıklayan, protesto eden işçiler: **«Günde 16 saat çalışıyoruz. 20 yıldır 13,5 lira yevmiye alan işçiler var. Zammı açıklayın»** diye bağırmışlardır.

Bakanların konuşmalarından ve **«zam»** vaadinde bulunmalarından sonra işçiler **boykota** son vererek görevleri başlarına dönmüşlerdir.

Boykot'un sona ermesinden sonra yaptığı konuşmada devekuşu politikacısı Ali Naili Erdem **«Olayları iki sendika arasındaki rekabet körüklemiştir. Gördüğünüz işçiler arasında bir kısım iş isteyen, bir kısım maceraperestler, bir kısım kışkırtıcılar var...»** demiştir.

Evet, Zonguldak Grevi'nin ardında bir takım tahrikler, bir kısım kışkırtıcılar vardır! Ama bunlar, işçinin üç kuruşluk nafakasını esirgeyen partizan idareciler, işçi sınıfından kopmuş sendikacılardır. Ve en önemlisi, Ali Naili Erdem gibi politikacıların sürdürmeğe çalıştığı sömürü düzenidir.

Zonguldak olayları ne ilktir, ne de sonuncu olacaktır. Kara elmas'a alınteri düşürenlerin hakları yenildiği, devlet kuruluşlarının partizan çıkarlara peşkeş çekilmesine devam edildiği, sömürü düzeni yaşatıldığı sürece Zonguldak her an için olaylara gebedir. Çünkü mevcut düzen çalışana hakkını kanun yolundan vermezse, çalışan emeğinin hakkını ister istemez kendi gücüyle alacaktır.

İnönü «Parti içinde kaynaşma yok» derken...

Ortanın Göbeği'nin İstanbul temsilcisi Sohtorik (solda) ve Ecevit ile İnönü...

Istanbul'da CHP kaynıyor!

Geçen hafta kısaca bildirdiğimiz gibi, CHP İstanbul Teşkilâtındaki kaynaşmalar had safhaya ulaşmıştır. Özellikle Genel Başkan İnönü'nün dünürü milyoner armatör Ali Sohtorik'in çeşitli tertiplerle yeniden İl başkanlığına seçtirilmesi ve Ortanın Solu hareketinin tam anlamıyla ikinci plâna atılması, CHP'ye umut bağlamış devrimci gençler arasında büyük tepki yaratmıştır.

İstanbul teşkilâtındaki kaynaşmanın ağırlık merkezi Eminönü ilçesidir.

Bir aydın ve üniversiteli çevresi olan Eminönü'nde CHP teşkilâtının kontrolü, bu kitleyi hiçbir zaman temsil edemeyecek bir grupun eline geçmiş ve Başkan Kemal Çilingiroğlu ile Yönetim Kurulu Üyesi, tanınmış sabıkalılardan Battal Büyükfıratlı, bu ilçeyi Ortanın Göbeği'nin çıkarlarını koruyacak bir merkez haline getirmişlerdir.

Ortanın Solu Grupu'nun zaman zaman İl'e yazılı olarak yansıttıklarına göre, Eminönü ilçesinde partililerin gerçek temsilcileri olan muhtar ve mahalle temsilcileri dikkate alınmadan, hattâ bunların çoğu saf dışı edilerek bölgeye dışarıdan ve hamal kâhyası Battal Büyükfıratlı'nın topladığı yükçülerden ve bazı sabıkalılardan yığma yapılmış, Ortanın Göbeği delegasyon seçimlerini bu yolla kazanarak il kongresinde Ali Sohtorik'i tekrar başa getirecek çoğunluğu sağlamıştır.

Şimdi de aynı grup, mahallî seçimlerde belediye meclisi ve il genel meclisi üyeliklerini ele geçirmek üzere tertiplere girişmiştir. Parti tüzüğünün 3. maddesinin B ve C fıkralarını «nalıncı keseri» gibi kendilerine yontarak uygulayan il ve ilçe yöneticileri partideki memurlardan Ortanın Solu'na mensup bulunanları tasfiye ederken, göbekçilerin adamı olan memur ve sabıkalılara dokunmamışlardır.

Bu keyfi işlemler mahalle muhtarları ve mahalle temsilcileri tarafından il merkezine duyurulduğu zaman, hiçbir incelemeye ve soruşturmaya lüzum görülmeden hasıraltı edilmiştir.

Mesele bir defa da doğrudan doğruya İnönü'ye duyurulmuş, genel başkan tarafından gerekli tedbirlerin alınması beklenirken «dünür» Ali Sohtorik yukarıdan gelebilecek müdahaleleri «aile» çerçevesi içinde önlemiştir.

Buna rağmen Eminönü ilçesinde Ortanın Solu Grubu mücadeleye devam etmektedir ve gerek il, gerekse genel merkez nezdinde yeniden teşebbüse geçerek ilçede oynanan kirli oyunları üst kademelere duyurmuştur.

Öteki ilçelerde de durum bundan farksızdır. Köşebaşları usulüz şekilde «göbekçiler» tarafından işgal edilmiştir. Ancak diğer ilçelerdeki «Ortanın Solu» gruplarının da yakında Eminönü ilçesi'ndeki harekete katılmaları ve parti içinde son defa bir «ölüm - kalım» mücadelesine girişmeleri beklenmektedir.

Ne var ki, Türkiye'nin en büyük ilinde CHP teşkilâtı böylesine sert ve uzlaşmaz bir çatışmanın içinde bulunduğu halde Genel Başkan İnönü CHP Grupu'nda geçen hafta kalkıp büyük bir rahatlıkla, **«Parti içinde kaynaşma için hiçbir sebep yoktur. Ve kaynaşma da yoktur. Parti içinde kaynaşma var, huzursuzluk var sözü, böyle bir şeyin olmasından ziyade de bize zarar verir»** diyerek gerçeği örtbas etmeğe kalkışmıştır.

Göbekçiler tarafından yerine göz dikilen ve mütereddit tutumu yüzünden kendisine en hararetli destekçileri tarafından dahi «Karıncaezmez» sıfatı takılan Genel Sekreter Ecevit de, önderliğini yaptığı Ortanın Solu hareketine karşı Paşa'nın himayesindeki Göbekçiler tarafından girişilen kompoloya seyirci kalmaktadır.

CHP teşkilâtı, önümüzdeki günlerde Türkiye siyasî hayatını etkileyebilecek derecede önemli büyük çatışmalara sahne olacaktır...

Vietnamlı kardaşların gazası, mübarek, zaferi daim olsun!

C. Y.

O yiğitlerin komutanı General

GİAP DIYOR KI!..

Vietnam halkının kurtuluş harbi, Yurdun bağımsızlığını ve bütünlüğünü yeniden kazanmak, köylüyü topraksızlıktan kurtarmak ve Ağustos Devrimi'nin kazançlarını savunmak üzere girişilen haklı bir harpti. Üstelik, her şeyden önce, bir halk harbi'ydi. Direnmeye katılabilmesi için halkı eğitmek, seferber etmek, örgütlemek, silâhlandırmak başlıca sorundu.

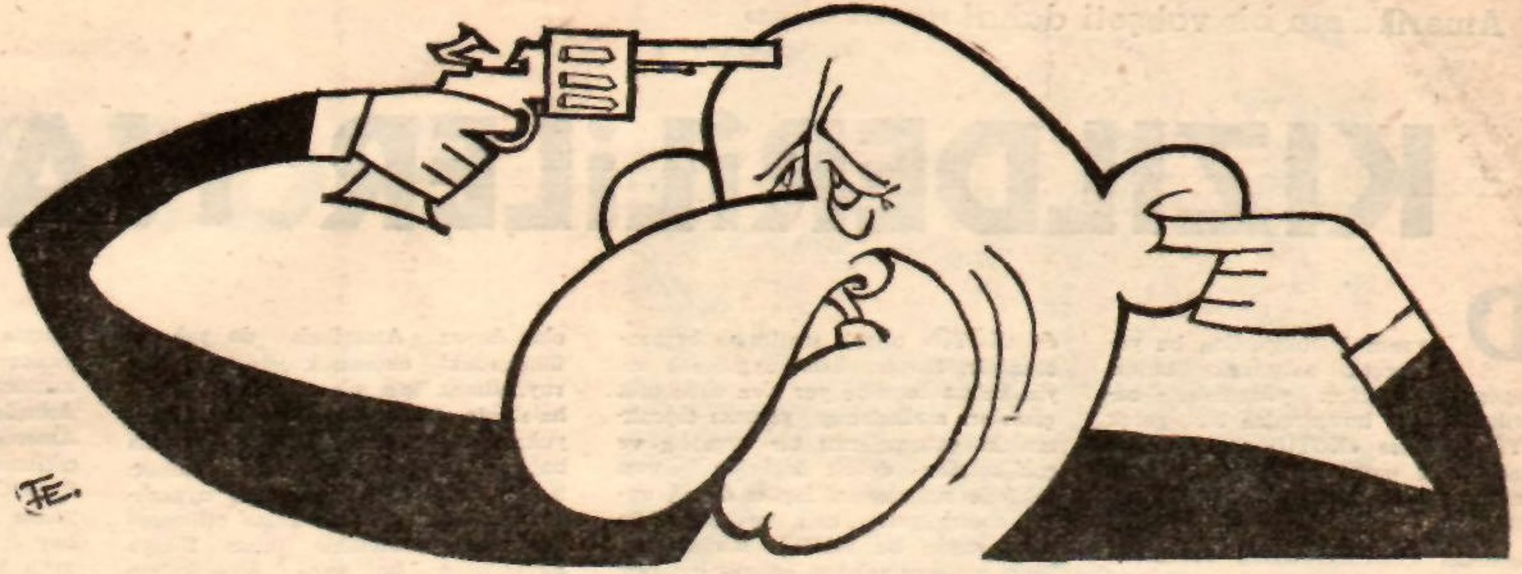
Vietnam milletinin düşmanı saldırgan emperyalistti; onu dize getirecektik. Ama saldırgan emperyalist, öteden beri, toprak sahibi derebeyleriyle bağlaşmış olduğu için, anti-emperyalist ödevi anti-feodal ödevden ayrı sayamazdık. Öte yandan, bizimki gibi nüfusunun büyük çoğunluğu köylü olan geri kalmış bir sömürge ülkesinde halk harbi, aslında, köylünün işçi sınıfının yönetimi altında yürüttüğü bir harp demek oluyordu. Dolayısiyle, bütün halkı seferber etmek, örgütlemek, köylü yığınlarını ferbet etmek, örgütlemek demeğe geliyordu. Bu bakımdan, toprak sorunu ölüm-kalım önemi taşıyordu bir yandan da, ergeçsel (nihaî) bir çözümlemenin ışığı altında, Vietnam halkının kurtuluş harbi, özü bakımından, silâh gücüyle yürütülen ve iki temel ve ana ödevi emperyalizmle toprak sahibi derebey sınıfını devirmek olan bir millî demokratik halk devrimiydi. Anti - Emperyalist ödev, anti - feodal ödevden önce geliyordu.

Bağımsızlığını ilân için ve halk iktidarını kurmak üzere ayaklanan geri kalmış bir sömürge ülkesi olarak, Vietnam'ın elindeki silâhlı kuvvetler yeni örgütlenmiş, tecrübesiz ve kötü donatılmış kuvvetlerdi. Oysa düşman, Alman işgalinden yeni kurtulmuş olmasına rağmen, hatırı sayılır ekonomik ve askeri güce sahip olan ve üstelik, Birleşik Amerika'nın açık desteğinden yararlanan bir emperyalist devletti. Taraflar arasındaki güç ilişkisi, madde bakımından, bizim çelimsizliğimizi, düşmanın ise güçlülüğünü açıkça ortaya koyuyordu. Demek ki, Vietnam halkının kurtuluş harbi, zafer koşullarının yaratılabilmesi için, uzun süreli ve alabildiğine çetin bir direnme olacaktı. Acele bir zafer aparma düşüncesiyle sabırsızca hareketlere girişme yanlıştı. Uzun süreli bir direnme stratecisinden şaşmamak, selâmeti kendi çabalarımızda arama istemini yüceltmek, kuvvetlerimizi esirgeyip yavaş yavaş çoğaltmak, bir yandan da, giderek, düşman kuvvetlerini örselemek ve ortadan kaldırmak gerekliydi. Büyük bir zafere ulaşmak için, önce, binlerce küçük başarı kazanmış olmalıydık. Ancak, bu yoldan, taraflar arasındaki güç ilişkisini değiştirebilir, başlangıçtaki düşkünlükten üstünlüğe geçebilir ve ergeçsel zafere erişebilirdik.

Partimiz bu harbin ana özelliklerini vaktinde kavramağı bildi: Bu harp, bir halk harbiydi ve uzun süreli bir harpti. Bu yargıdan hareket ederek, direnme boyunca, Partimiz harbin önümüze sürdüğü bütün sorunları çözdü. Bizi zafere ulaştıran, Partimizin işte bu sağlam yönetimi oldu.

Giap'ın Dien Bien Fu zaferinden (1954) sonra yazdığı **Halk Harbi, Halk Ordusu** adlı kitabından...

Ferruh Doğan

Conson — Ateeeş!...

AMERiKA YENiLECEKTiR!

Mehmet Ali AYBAR

Türkiye İşçi Partisi, büyük mecliste bir meydan savaşı vermektedir. Bu savaşı, halkın menfaatlerini, demokrasiyi ve anayasayı korumak için veriyoruz. Emekçilerin ekmeği için, çocuklarının yarını için direniyoruz.

Hükümet anayasanın 89. maddesini işlemez hale getirerek muhalefeti figüran haline sokmak istiyor. 89. madde gensoru önergeleriyle muhalefetin hükümeti denetlemesini sağlar ve çoğunluğun istibdadını bir ölçüde frenler. Anayasanın bu teminatını dolaylı yoldan kaldırmak, parlamentoyu iktidarın buyruklarını tescile memur bir kalem seviyesine indirmek istiyorlar. Biz bunu önlemek için direniyoruz ve direnen tek muhalefet partisi biziz.

Sayın Başbakan'ın demokrasi anlayışı, son derece ilkel; o derece ilkel ki, Hitler'in ve Mussolini'nin halk ve çoğunluk anlayışları ile Sayın Demirel'in **«sandıktan çıkma»** tezi arasında hiçbir fark yoktur.

Hitler ile Mussolini de büyük çoğunlukların desteğini kazanmışlardır. Referandumlarda Alman halkının yüzde 90'ından çoğu Hitler'e **«evet»** demişti. Ama bu çoğunluk ne Hitler'i, ne de Alman halkını kurtardı. Demokrasilerde azınlığın çoğunluk olma olanakları bir hak ve hürriyet olduğu için değer taşır. Gene demokrasilerde **«hayır»** demek ve bu **«hayır»**ı geçerli kılacak olanaklara sahip olmak da bir haktır.

Meseleyi Türkiye gerçekleri içinde görelim. Henüz sınıf bilincine tamamen varamadığı için gerçekleri göremiyen halkımızdan, milyonlarca lira harcanıp aldatıcı, göz boyayıcı bir propaganda ile oy avcılığı yapılmaktadır. Böyle toplanmış bir oy çoğunluğunu ileri sürerek bir de muhalefeti figüran haline getirecek tedbirler alınacak olursa, demokrasiden eser kalmayacağı muhakkaktır.

Yüzlerce yıl halkı politika dışında bırakılmış, fakat devlet tecrübesi büyük olan Türkiye'de halkın uyanışı, bilinçlenişi son derece hızlı oluyor. 1950'de merkezci, tekelci, ceberrut OSMANLI TİPİ DEVLET yönetimini devirmiş olan halkımız KOMPRADOR TİPİ DEMOKRASİ'yi de elbette kısa zamanda düşürecektir.

Demokrasi elbet halk çoğunluğunun rejimidir. Ama bu çoğunluk halk için ve halk tarafından bir yönetim için gereklidir. Yoksa halk tarafından olmayan, halk için değil, kompradorlar, ağalar için olan bir çoğunlukla demokrasi, ancak halkın sırtında oynanan bir oyun olmaktan öteye geçemez.

Biz, demokrasinin bir halk yönetimi; soyguna, sömürüye karşı emekten, emekçiden yana bir rejim olduğunu bilerek büyük mecliste tek gerçek muhalefet partisi olarak, ağalar - kompradorlar iktidarının tertiplerine karşı tek başımıza savaşıyoruz. Bazı hallerde kanunların çıkması için değil, çıkmaması için direnmek millî bir vazifedir. TİP, seçim kanununu ve giderek anayasayı değiştirmek teşebbüsleri karşısında bilinçle ve cesaretle direniyor, millî menfaatlerimizi koruyor.

Seçim Kanunu ve Anayasa'yı değiştirme doğrultusundaki zorlamaları, Amerika'nın dünya hememonyası plânlarındaki başarısızlıklarla açıklamak gerekir.

Arap - İsrail Savaşı, Amerika'nın tahmin etmediği bir sonuç vermiş ve Sovyetler Birliği'nin Akdeniz'e inmesine yol açmıştır. Askerî uzmanların ifadelerine göre, İskenderiye'yi sık sık ziyaret eden Sovyet deniz kuvvetleri, Amerikan 6. Filosu'nun gerek savaş, gerekse tehdit gücünü dengelemiştir. Mısır silâhlı kuvvetlerinin donatım ve eğitimi artık tamamiyle Sovyet uzmanlarına bırakıldığından, Ortadoğu'nun bu son derece önemli bölgesinde, denge Sovyet Rusya lehine bozulmuştur. İngilizlerin Aden'den kuvvetlerini geri çekme kararı almaları da, Amerika'nın durumunu büsbütün güçleştirmiştir.

Haritaya bir göz atılırsa, manzara şöyle görünmektedir:

Suriye'de sosyalist bir hükümet iş başındadır. Mısır'ın durumunu belirttik. Hiçbir Arap devleti, hattâ Suudi Arabistan, hattâ Küveyt, Amerika ile yakın ilişkiler kurmağa cesaret edememektedir. Amerikan dışişlerince ortaya atılan Ortadoğu Paktı fikrini hepsi reddetmişlerdir. Amerika'nın gerek stratejik, gerek ekonomik çıkarları iyice tehlikeye düşmüştür.

Gözlerimizi Uzakdoğu'ya çevirelim. Amerika'nın yenilgisi daha açık olarak görülmektedir. Vietnam'a saldırı ve tırmanma politikası Amerika'ya çok pahalıya mal olmaya başlamıştır. Kuzey'e tırmanırken Amerika şimdi Saygon'da elçiliğini korumak durumuna düşmüştür. Kuzey Kore, küçücük bir devlet, Amerika'ya meydan okumaktadır. Karasularında casusluk yapan Amerikan savaş gemisini suçüstü yakalamış, Amerika'nın tehditlerine aldırmadan bağımsız, haysiyetli bir devlete ne yakışırsa onu yapmaktadır.

Çin'e gelince, Amerikan emperyalizminin Asya'da uykularını kaçıran asıl odur. McNamara son konuşmasında orta menzilli nükleer Çin füzelerinin çok kısa zamanda operasyonel hale geleceğini ve Sovyetler'in kıtalararası füzelerinin sayısını iki kata çıkardıklarını açıklamıştır. Ama, Amerika'nın Sovyetler'den dört kere daha güçlü olduğunu da sözlerine eklemiştir.

Dört kat daha güçlü olmasının Vietnam'da, Kore'de neye yaradığını McNamara'dan sormak gerekir. Hem Vietnam'la kıyaslanırsa, bu dört kat değil, şüphesiz yüz kat, bin kat şeklinde beliren bir güçlülüktür. Ama bu gücü elçiliğini korumaya veya Pueblo'yu kurtarmaya hiç de yetmiyor.

Vietnam'da yenildi mi, -ki yenilecektir- Amerika'nın dünya hegemonyası plânları suya düşecektir. Yeni bir hamle yapabilmesi için bütün bu bölgede iki üssü kalmıştır: Türkiye ve Yunanistan...

Oysa Yunan halkı, Amerikancı albaylar cuntasına boyun eğmeyecektir. Türkiye'de ise halkımız ikinci millî kurtuluş mücadelesi vermektedir. Türkiye ve Yunanistan'ın Amerikan nüfuzundan çıkmaları için Washington sonuna kadar direnecektir. Yunanistan'da Sol'un önü bir hükümet darbesiyle kesildi. Türkiye'de Amerika'ya satılmış asker yoktur. Bundan dolayı Amerika başka yollar aramak zorunda kalmıştır.

Amerika'nın plânının şu olduğu anlaşılmaktadır: Seçim Kanunu değiştirilecek; üçte iki çoğunlukla iktidara geleceği tahmin edilen AP, sosyalizme açık demokratik anayasamızı yürürlükten kaldıracak, Türkiye'de **«Saygon Demokrasisi»** kuracaktır. Bundan başka, sosyalizmin, demokrasinin yolunu kesmek için âdi polis tertiplerine de girişmeleri, halkı sindirmek için geniş tevkiflere başvurmaları da ihtimal dışında değildir.

Ağalar - kompradorlar - Amerikancı bürokratlar üçlüsünün Amerika hesabına oynamak istedikleri oyun budur. Ama ne yapsalar nafiledir, buna izin verilmeyecektir.

Türkiye İşçi Partisi'ne verilmiş oyları Seçim Kanunu'nu değiştirerek Adalet Partisi'ne aktarmak, ne ikinci millî kurtuluş savaşımızı, ne sosyalizm akımını durdurabilecektir. Tersine, oylarının saptırıldığını ve parlâmentoda temsil edilmediğini gören halkla Amerikan emperyalizmi, ağalar - kompradorlar ve Amerikancı bürokratlar arasındaki zıtlaşma, temel çelişi büsbütün derinleşecek, haksız oylarla iktidarda bulunanlar tutunamayacaklar ve bizi kurtuluşa, sosyalizme götüren yol daha da kısalacaktır.

Amerika'nın bir vahşeti daha!

KIZILDERİLİLER NASIL Y

Dünyanın kuruluşundan bu yana gerçek anlamdaki bütün emperyalist ülkeleri yönetenlerin başarılı olduğu hususlardan biri, gerek «İYİ», gerekse «KÖTÜ» insan konusunda halk topluluklarını ustaca şartlandırmış olmalarıdır.

Örneğin, İngiliz emperyalizmi Hindistan Amerika, Afrika ve Ortadoğu'da halkları İngiliz tekellerinin çıkarları uğruna en insafsız şekilde katlederken, ne yazık ki, bütün dünyaya kendisini «İYİ», karşısındakileri de «KÖTÜ» olarak tanıtmayı başarabilmiştir. Emperyalizmi uygulayan beyin, daima *temelde yer alan ekonomik* çıkarları maskelemiş yabancı topraklardaki çatışmaları bir uygarlık ve çok kereler de bir özgürlük savaşı şeklinde sunmuştur. İngiliz daima uygar olmuş, yerli halk ise uygarlığa karşı koyan bir VAHŞİ sürüsü şeklinde topluma takdim edilmiştir.

Bugünkü modern emperyalizmin gerçek uygulayıcısı durumunda bulunan A. B. D. ile ülkenin yöneticisi olan beyaz Amerikalı da yabancı ülkelerdeki ekonomik çıkarlarını *koruyabilmek* **için sık sık silâhlı müdahalelerde bulunurken,** emperyalizmin yukarıda açıklanan temel kuralına bağlı kalmış bilinçsiz halk topluluklarına kendisini bugün için uygarlığın temsilcisi şeklinde kabul ettirmeyi başarmıştır. *Özellikle İkinci Dünya* Savaşı'ndan bu yana Amerika'nın nükleer çağa girmesi ve sanayi ürünleri üzerinde yapmış olduğu ilerlemeler ve bu ürünlerin günlük yaşantıda kişiye sağladığı kolaylık ve konfor yeryüzündeki milyonlarca insanı Amerika ile uygarlık kelimeleri arasında bir bağlantı, bir ilişki görmeye zorlamıştır.

Aslında çağımızın her türlü modern araç ve gereçlerine sahip olan BEYAZ AMERİKALI gerçekten uygar mıdır?

İşin doğrusu, bu ülkenin tarihini dikkatli bir biçimde inceleyenler ve Amerika'yı derinliğine görüp anlamaya *çalışanlar, beyaz Amerikalının* Amerika kurulduğundan bu yana uygar olmadığını göreceklerdir. Bugün için yabancı ülkelerdeki yerli halklara uyguladığı menfur katliâmı bundan bir asır önce, hem de en vicdansız *bir biçimde kendi ülkesinin gerçek* sahibi olan KIZILDERİLİLER'e de uygulamıştı. Amaç güçlü bir savunmadan yoksun olan bu kişilerin topraklarına konmaktı. Aynen bugün Güney Amerika, Asya Afrika ve Ortadoğu *ülkelerinde olduğu gibi*... Bir asırdan beri de kızılderililerin neslini tüm olarak ortadan kaldırabilmek için gayet sinsice hazırlanmış bir Genocide planı başarılı şekilde uygulanmaktadır.

X X X

«...... kazanılan zaferin verdiği sarhoşlukla çılgına dönen bir savaşçı, bıçağı ile yerde ölü olarak yatan bir kadının tenasül uzvunu yarmış, memelerini keserek elindeki sırığın ucuna asmıştı. Ertesi gün savaş meydanına gittiğimde, vücudunun derisi yüzülmemiş tek ölü görmedim... Bütün kadın, erkek ve çocukların tenasül uzuvları kesilmişti... Ayrıca, cesetlerden kesilen bu uzuvları gerek atlarının eğerlerine, gerekse şapkalarının tepelerine asmış bir çok savaşçı da görmüştüm....»

«... ele geçen bütün yaralılar öldürülüyordu, ölülerin de derileri yüzülüyordu... Kadınlar ve çocuklar bir araya yığılıyor, sonra da toplu olarak kurşundan geçiriliyordu...»

Yukarıdaki satırlar, kızılderililer ile beyaz Amerikalı arasında meydana gelen savaştan yalnızca birini anlatmaktadır. Belki de bu satırları okuyan bir çok kişi, başlangıçta bu derece aşağılık bir katliâmı yürütenlerin kızılderililer olduğuna hüküm verecektir. Zira, beyaz Amerikalı, gerek sinema filmleri, gerekse yayınladığı yüzlerce kitap ile dünya kamuoyuna kızılderiliyi bu şekilde tanıtmıştır. Aslında bu katliâmı yapanlar beyaz Amerikalılar olmuştur. Yukarıdaki açıklamalar, 1864 yılında Colorado'da Sand Creek adlı bölgede yaşayan Cheyenne kızılderililerine hücum eden Al*bay J. M. Covington'ın ordusunda* görevli bulunan Teğmen Cramer ile James D. Connor'un verdikleri ifadelerden alınmıştır. Teğmen Cramer bu katliâma karşı koyduğunda, birlik komutanı Albay Covington kendisine aynen şunları söylemiştir:

«Kızılderililere sempati duyan kim varsa, yerin dibine batsın!»

Aşağıdaki satırlar, 1863 yılında New Mexico eyaleti kara ordusu komutanı Tuğgeneral James H. Carleton'ın kızılderililerle savaşmakta olan birliklere çeşitli tarihlerde yazılı olarak vermiş olduğu harekât emirlerinden çıkartılmıştır:

3 Ağustos: **«... Yakaladığınız her canlı Navajo ve Apache kabilelerine bağlı kızılderiliyi öldürünüz...»**

19 Ağustos: **«... Silâh taşıyabilecek kadar büyük olan her Navajo ve Apeche kızılderilisi öldürülecektir!»**

18 Eylül: **«... Apache ve Navajo kabilelerine bağlı bütün erkek kızılderililer öldürülecektir.»**

18 Aralık: **«... Navajo kabilesinden ele geçen her erkek kızılderili öldürülecektir.»**

İşte Tuğgeneral Carleton *Washington'daki patronları hesabına* kızılderili ırkını ortadan kaldırmak üzere bir askerden ziyade bir cellada yada bir çete reisine yakışır emirler verirken, başta bulunan hükümet de gerek Amerika'da gerekse diğer ülkelerdeki *halk topluluklarına askerlerinin* UYGARLIK adına vahşi kızılderililerle savaşmakta olduğu fikrini yaymaktaydı.

Carleton gibi bir asker olan General Custer'ın de kızılderililer hakkındaki düşünceleri ve onlara karşı olan tutumu, meslekdaşınınkinden farklı değildi. Bunun tek nedeni, Amerikan yüksek komuta heyetinde bulunan bütün subayların ve bunların emirleri altında bulunan Amerikan silahlı kuvvetlerinin halkın hizmetinde olmak yerine, egemen sınıfı teşkil eden kapitalistlerin çıkarları emrinde olmalarıdır. Bugün bile gerek Pentagon'da, gerekse aktif kıta görevlerinde bulunan bütün yüksek rütbeli Amerikan subayları KAPİTALİSTLER'in ve modern EMPERYALİZM'in hizmetinde bulunan üniformalı bir robottan ve aşağılık sömürü düzeninin içte ve dıştaki uygulayıcılarından başka bir şey değildirler. General Custer'e göre, kızılderililer **«... vahşi bir hayvan sürüsünden başka bir şey değildi... Öyleyse, onların ne şekilde olursa olsun ortadan kaldırılmalarında bir sakınca olmamalı** idi...

Amerikalıların insanlık dışı katliâmdan geçirdiği kızılderililerin son kalıntıları bir zamanlar efendisi oldukları Amerika topraklarında sefalet içinde yaşamaktadırlar...

YOKEDİLDİ?

Amerikalılar kızılderiliyi dünyaya vahşi olarak tanıtmıştır, oysa asıl vahşiler kendileridir.

Yine Amerikan ordusunun ünlü generallerinden biri olan General Sherman'a göre, **«...iyi ve makbul kızılderili, ancak ölü bir kızılderili»** idi.

Aynı yıllar içerisinde Kit Carson'a ait milislerden kurulu birlikler de kızılderilileri insafsızca katletmiş, hattâ **«Sonora»** pazarlarında kızılderili vücudundan yüzülen bir deri 100 Dolar'a kadar müşteri bulabilmişti.

Amerikan tarihinde **«Yaralı Diz Savaşı»** adı ile bilinen çatışmada, Sioux kabilesine bağlı olan yaşlı erkek, kadın ve çocuklar, önceden hazırlanmış çukurların başına getirilerek toplu kurşundan geçirilmiş ve cesetlerin üzerini kara toprakla kapayan yüzsüz beyaz Amerikalı, yine uygarlık adına korkunç ve tehlikeli (!) kızılderililere karşı değerli (!) bir zafer kazandığını dünyaya ilân etmişti.

Tarihçi Paul Radin'in vazdığına göre **«... Amerika'nın batı eyaletlerinin kazanılması demek, kızılderililerin imha edilmesi demekti...»**

Beyaz Amerikalı askerin kızılderili ırkına uyguladığı cinayetleri birbir sıralamağa kalksak, eminim bu derginin en azından altı aylık tüm sayfalarını bu işe ayırmamız gerekirdi. 1880 yılında beyaz Amerikalı ile kızılderililer arasındaki savaş sona erdiğinde, ülkedeki kızılderililerin sayısı ancak 240 bin kadardı. Halbuki beyaz adamla kızılderililer arasındaki savaş başlamadan önce, Amerika topraklarında 1,5 milyon kızılderili yaşamakta idi. Evet, bir milyondan fazla kızılderili beyaz KAPİTALİST'in korkunç çıkarı uğruna kurşunlanmış yada kılıçtan geçirilmişti. Ne var ki, işin kötüsü, bu **âdi** Genocide planı uygulanırken tarafların rolü bir asırdan beri dünya kamuoyuna ters bir şekilde aktarılarak kişilerin beyinleri başarılığı bir şekilde iğdiş edilmişti.

Daha sonraları, yalnızca askerleri sayesinde kızılderilileri tüm olarak ortadan kaldıramayacağını anlayan egemen sınıflar ve onların Washington'daki ücretli temsilcileri, bu kez, emperyalizmin değişmez iş ortağı olan kiliseyi kendilerine yardımcı olarak kullanmışlar, «İSA» ve «TANRI» kelimeleriyle kızılderilileri pasif bir hale getirmeyi denemişlerdir. Bu denemede de beyaz Amerikalının önemli başarılar sağladığı kolay kolay inkâr edilemeyecek bir gerçektir.

Yukarıdaki tarihi resimde, Amerikalıların, topraklarına elkoymak için kızılderilileri nasıl toplu olarak katlettikleri bizzat bir Amerikalı ressam tarafından canlandırılmıştır.

Bütün bu katliâmların tek nedeni, kızılderililerin zengin topraklarını ele geçirmekti. Batı Amerika'da değerli altın madenleriyle dolu olan toprakların üzerinde yaşayan ve yüzyıllardır onların gerçek sahipleri olan kızılderililer öldürülmeden, beyaz adam bunlara sahip olamayacaktı.

1877 yılında kızılderililer için özel olarak cıkarılan **«Toprak Dağıtma Kanunu»**na göre, **«... vahşi ve ilkel kabile hayatını terkedip medeni yaşantının uygulandığı (!) toplama kamplarına gelen her kızılderili aileye 160 dönüm arazi verilecekti...»** Bu kanunun kabul edildiği yıl içerisinde ülkedeki tüm kızılderililer yaklaşık olarak 140 milyon dönüm araziye sahip bulunuyorlardı. Ne var ki, aradan iki nesil geçtikten sonra, kızılderililerin elindeki toprağın miktarı 50 bin dönüme düşecek ve geri kalan arazi üzerine Amerikalı toprak ağaları çörekleneceklerdi. İşte kızılderililerin insafsız şekilde katledilmesinin temelinde yatan gerçek sebep bu idi...

Amerika tarihinde önemli bir yer tutan ve 1830 tarihinde uygulanmaya başlayan menfur Genocide plânının temelini teşkil eden **«Kızılderilileri Nakli Kanunu»**nun gerekçesinde de, yine uygarlık kelimesi yer almıştı.

X X X

Şu anda Amerika toprakları üzerinde yaşamakta olan kızılderililerin çoğu işsizlik, sefalet ve en kötüsü ÜMİTSİZLİK içerisinde kıvranmaktadır.

Amerikan resmi istatistiklerine göre, kızılderililerin yaşamakta olduğu toplama kamplarının çoğunluğundaki işsizlik oranı yüzde 86'ya kadar yükselmiştir. Ülkedeki kızılderililerin durumu tam olarak ele alındığında, ortalama işsizlik oranının yüzde 60 olduğu görülmektedir. Geri kalanların en azından yüzde 20'si de senenin ancak belirli aylarında iş bulabilmektedir.

Kızılderililer arasında aile başına düşen yıllık ortalama gelir sadece 105 Dolar iken, beyaz Amerikalı ailenin yıllık gelir ortalaması 4200 Dolar'a ulaşmış bulunmaktadır.

Kızılderililerin yüzde 78.1'i her türlü sağlık hizmetlerinden yoksundur ve ortalama yaş haddi kızılderililer arasında 42'dir. Arizona kızılderilileri arasındaki hayat uzunluğu ise 31 yaşa kadar düşmüştür.

Kızılderililerin yüzde 86.1'inin evlerinde içmesuyu dahi yoktur.

Yaşlı kızılderililer arasında okuma yazma oranı yüzde 20 gençler arasında ise yüzde 31 dir. Cahil bırakılan kızılderililer, doğduğu andan itibaren toplama kamplarında yaşamağa zorlanmakta, buraları terkedenlerin ellerine geçirebilecekleri en makbul işler ise, fabrika hamallığı, çiftliklerde seyislik yada lokanta bulaşıkçılığından öte gidememektedir.

X X X

Yukarıda açıkladığımız ve bizzat görgü tanığı olduğumuz bu Genocide planında Anglo - Amerikan emperyalizminin ana kuralları tüm olarak uygulanmakta olduğu için, bizler, Amerikan kızılderililerin gerçek durumlarının yeryüzündeki bütün sosyalist güçler tarafından bütün çıplaklığı ile bilinmesinde büyük bir yarar görmekteyiz. Çünkü, Anglo Amerikan ırkının şımarık ve saldırgan kapitalisti ile bütün emperyalist güçler için, Amerika'daki kızılderili ile Uzakdoğu'daki bir Vietnamlı Türkiye'de yaşayan bir ANADOLULU, yada Güney Amerika'da yaşamakta olan yerli halk toplulukları arasında hiçbir ayrıntı bulunmamaktadır. Emperyalistlere göre, bunlar sömürülmesi gereken halk topluluklarıdır. Öyleyse amaç, bunların tabii kaynaklarını ele geçirmek, ülkelerini ekonomik boyunduruk altına almak, gereğinde de, kendine karşı koymaya çalışan güçleri UYGARLIK adına insafsızca mahvetmektir

Mekin GÖNENÇ

Asmaköprü skandalı ve teknokrat kıyımı

AP iktidarı, bilimsel gerçekleri bir yana iterek, halk kitlelerinin gerçek ihtiyaçlarını hiçe sayarak, eski Mısır Firavunlarının sefaletler üzerine piramitler diktirdiği gibi, iki yakasında sefaletin hüküm sürdüğü İstanbul Boğazı'na bir «asmaköprü» oturtma hevesine kapılmıştır.

Hükümetin resmî açıklamasına göre, köprü 300 milyon lira'ya mal olacaktır. Oysa, bundan 12 yıl önce «De Leuw, Cather Company» tarafından yapılan hesaplara göre, sadece köprünün maliyeti o zamanın rayiciyle 460 milyon lira'yı bulmaktadır. Çevre yollarının yapımı ve istimlâkler de hesaba katılırsa, yine 12 yıl öncesinin rayicine göre toplam maliyet 705 milyon lira'dır. 1966'dan bu yana Türk lirası'nın değerinin üç misli arttığı göz önünde tutulacak olursa, sadece köprünün maliyeti 1 milyar 780 milyon lira, çevre yollarının yapımı ve istimlâklerle toplam maliyet ise 2 milyar 150 milyon lira olacaktır.

Şehircilik uzmanları, maliyeti bu kadar yüksek olan bir asma köprünün, Türkiye için bir lüks olduğu görüşünde birleşmektedirler. Çünkü, İstanbul gibi nüfus yoğunluğunun çok yüksek olduğu şehirlerde ilk ana sorun, yerleşme mekânlarındaki nüfus hareketleri ve onların iskânı problemleridir. Yani, önce yerleşecek insan sayısı ve onların iskânı meselesi, sonra bu iskânın doğuracağı problemler gelir. Ulaşım ele alınacak ilk problem olmayıp, yerleşme düzenlerinin getirdiği bir mesele olarak düşünülmek gerektir.

Nitekim, uzmanların tahminlerine göre, 1980'de İstanbul'un nüfusu 4 milyonu geçecek, mesken ihtiyacı bir milyonu bulacaktır. Halen halkın yüzde 80'i batı yakasında, yüzde 20'si doğu yakasında yaşarken bu iki yakayı birleştirme çabaları fantastik yatırım hüviyetinde kalacaktır. Mesele, İstanbul'un iki yakasını birleştirmek değil, batı yakasındaki yerleşmelerin düzenlenmesidir. Bizzat köprü projesini hazırlayan yabancı uzmanların da belirttikleri gibi, «Asmaköprü yapılsa dahi, bu, kitle taşımasına hizmet etmeyecektir.»

Bütün bu gerçekler «Büyük İstanbul Nâzım Plân Bürosu»nda yetkili uzmanlar tarafından birer birer açıklanmıştır.

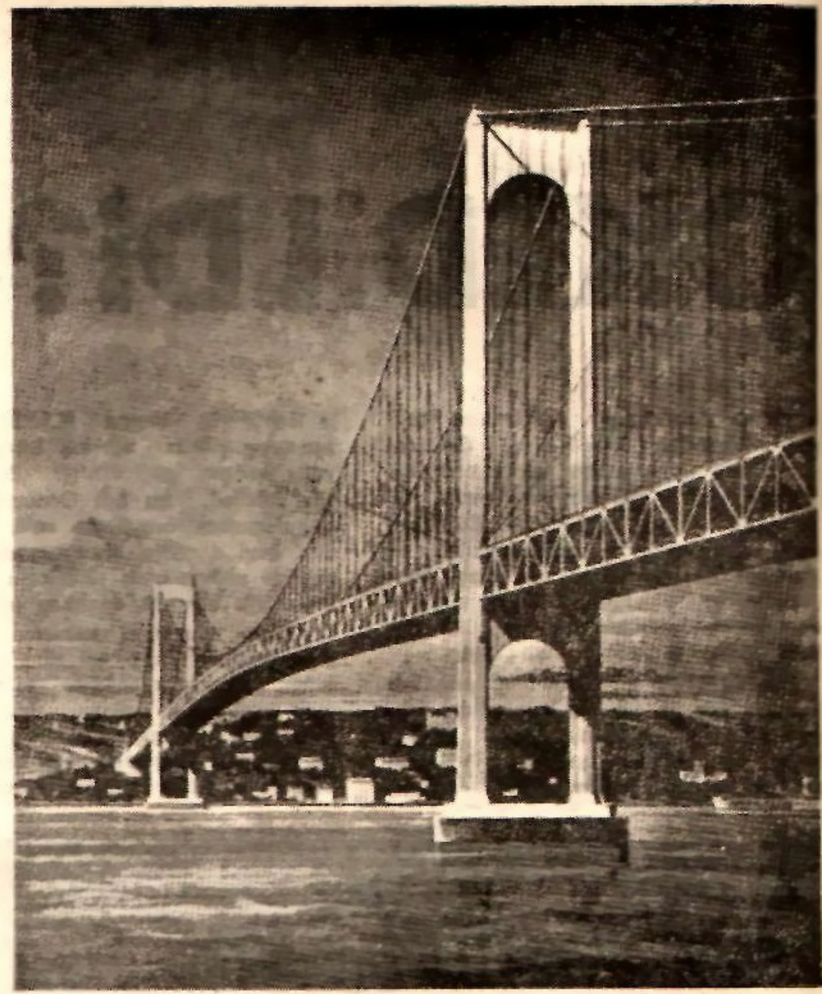
13 Mayıs 1966'da kurulan bu büro, İstanbul nâzım plânını, yani genel yerleşme plânını hazırlamakla görevlidir. Yerleşme plânlaması, mevcudun haritasını çıkartıp, onları olduğu gibi korumak amacına dönük bir çalışma olmayıp, aksine mevcut problemlerin ve gelecekteki problemlerin çözümlenmesine dönük, insanın gelecekteki hayatını düzenleyen çalışmalardır. Ve bu çalışmaların, yani İstanbul'un nâzım plânının 1968 Mayıs'ında bitmiş olması gerekmektedir.

Ne var ki, gerçekçi uzmanların çabalarına rağmen, Büyük İstanbul Nâzım Plân Bürosu, İstanbul'un problemlerine çözüm bulacak, geleceği düzenleyecek bir amaçtan çok, mevcut düzenin bir takım revizyonlarla muhafazasına dönük bir çalışma yöntemi izlemektedir. Ve gene, İstanbul'un ekonomik, sosyolojik ve fiziksel yapısının analizlerinden çıkan donelere dayanan bir plânlama yerine, hükümetin ve İmar Bakanı'nın emirlerine uygun bir plânlama yapmaktadır. Nitekim büro'nun müsteşar seviyesindeki başkanı Mithat Yenen, 16.11.1967 günü yapılan kollegyumda «Biz, hükümetin umumî politikasını plânlama yönünden tahakkuk ettirmek için buraya toplandık» diyerek bu acı gerçeği veciz şekilde ortaya koymuştur.

Söz konusu toplantıda, bilimsel gerçeklerden hareket ederek hükümetin emirlerine aykırı görüşler beyan eden iki uzman da, derhal tasfiye edilmiştir.

Bu uzmanlardan Niyazi Duranay, «İstanbul bütün Türkiye'nin yöneldiği bir merkez haline gelmiştir. Plânlama faaliyetleri de bu temayülü teşvik edici olmaktadır. İstanbul'un 4-6-8 milyon olmasından endişe ediyoruz. Fakat tedbirleri cesaretle ortaya koyamıyoruz. Üstümüzde bir takım baskı güçleri var, hükümetler var, bunların bir takım arzuları var, programları var. Biz bu baskılar altında eziliyoruz. Bu baskılar her şeyimize tesir ediyor. Ne yapacağımızı şaşırıyoruz. Bugün iki yaka arasında küçük bir geçiş problemimiz var. Bu problemin şehir hattı vapurları ve araba vapurları ile halledilmesi mümkündür. Öyle olduğu halde, hükümetin arzusu ile boğaz üzerine köprü yapmaya kalkışıyoruz. Bu tehlikeli bir silâhtır. Oysa, önce yerleşme probleminin çözümlenmesi lâzımdır. Mevcut yerleşmelere ilâveten şahıslar, müstakil belediyeler, hattâ il imar müdürlüğünce parsellenerek satılan arazilerde şehir hızla yayılmaktadır. Bugün kontrol dışı bulunan bu yayılma alanları batıda 24 bin, doğuda 24 bin hektardır. Tesbit edilen nâzım plân ana hatlarına göre plânlanmak istenen saha ise 6 bin hektardır. Kısa bir süre sonra, 100 kesafetle dahi bu sahalarda yerleşecek nüfus 5.5 milyonu bulacaktır. Bunun başlıca âmili, tek başına olmamakla beraber, sanayidir. Büyük sanayiin İstanbul'da yerleşmesine ihtiyaç yoktur. İstanbul Türkiye değildir, işsiz pek çok bölgelerimiz vardır. Ve sanayiin bu bölgelere yöneltilmesi gereklidir. Marmara limanlarının hinterlandını tetkik ettiğimiz zaman İzmit'in bir hinterlandı olduğunu görürüz. Bandırma ve Tekirdağ geniş bir hinterlanda sahiptir. Demiryolu bağlantıları ve ham maddeye yakınlığı bakımından

NİYAZİ DURANAY
— Suçu gerçeği söylemek —

BOĞAZ'A KURULACAK ASMA KÖPRÜ'NÜN TEMSİLÎ RESMİ
— Firavun'ların piramitleri varsa, Süleyman'ın da köprüsü olmalıdır —

Sulhi Dönmezer namında

İstanbul Üniversitesi'nin titri büyük kürsü sahiplerinden Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, iktidarın sosyalist yayınlar hakkında arka arkaya açtırdığı dâvaların bir numaralı fetvacısı haline gelmiştir

Adalet Bakanlığı bir yazı hakkında dâva açılması için Cumhuriyet Savcılığına talimat verir vermez söz konusu yazı Savcılık tarafından derhal «güvenilir bilirkişi» Dönmezer'e gönderilmekte, o da, «El cevap: Suç vardır», diye fetvayı basmaktadır. Bundan sonra Savcılık yazıyı yazanı sorguya çağırmakta ve Dönmezer'in fetvasını göstererek hakkında soruşturma açıldığını bildirmektedir

Dönmezer, egemen sınıflar hesabına ahkâm kesmede yalnız da değildir. Yine onun gibi titri büyük bazı öğretim üyeleri de, kendilerine gönderilen dâva konusu yazılar hakkında hiç tereddüt etmeden «suç vardır» fetvasını vermektedirler.

Ne var ki, egemen sınıfların hizmetindeki bu bilirkişilerin verdikleri zorlama raporlara dayanılarak açılan dâvaların çoğu mahkemelerde yada Yargıtay'da âdil Türk yargıçları tarafından gerektiği gibi değerlendirilmekte ve bu çok ünlü bilim adamlarımızın fetvalarına rağmen sanıklar beraat ettirilmektedir..

Aşağıda yayınlayacağımız bilirkişi raporu, Dönmezer ve benzeri bilirkişilerin nasıl bir zihniyetle hareket ettiklerini açıkça ortaya koymaktadır.

Dâva, Türkiye Öğretmenler Sendikası tarafından yayınlanan Amerikan emperyalizmi aleyhindeki bir bildiri ile ilgili olarak eski Genel Başkan Feyzullah Ertuğrul hakkında «TÖS tüzüğüne ve Devlet Personel Sendikaları Kanunu'na aykırı olarak siyasî faaliyette bulunduğu» iddiasıyla açılmıştır. Ankara Toplu Basın Mahkemesi'nde görülen dâvada yargıç, bildirinin bir bilirkişi kurulu tarafından incelenmesine karar vermiştir

Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, Ord. Prof. Dr. Recai Okandan ve Prof. Dr Selçuk Özçelik'ten meydana gelen bilirkişi kurulu 11.5.1967 tarihinde düzenlediği raporda aynen şöyle demektedir:

1. Yukarıda özetlenen bildirinin esas tema'sının Amerikan aleyhtarı kampanya'ya katılmaktan ibaret bulunduğu açıklanmıştır. İmdi, Amerikan aleyhtarı bir kampanya ihdas etmenin veya bir kampanyaya katılmanın TÖS tüzüğüne uygun nitelikde bulunup bulunmadığı incelendiğinde, böyle bir kampanyanın tüzüğün sendikanın amaçlarından bahseden 3. maddesine uygun bulunmadığı açıkça görülmektedir. Gerçekten böyle bir kampanya ne eğitim hizmetinde çalışanların hak ve çıkarlarını korumak ve sağlamayı ve eğitim, öğretim ilkelerinin anayasa hükümleri yönünde gelişmesini ve ne ilgili demokratik kurumlara eğitim mesleğinin gelişmesi bakımından yardımcı olmayı tazammun eder. Bir öğretmenler sendikasının herhangi bir devlet aleyhinde olursa olsun, aleyhte kampanya açması, kanaatimizce sendikanın görmesi icap eden fonksiyonla herhangi bir ilişki içinde değildir. Bu itibarla sözkonusu bildirinin Öğretmenler Sendikası'nın tüzüğünün gösterdiği amaçlarla ilgili bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

2. Söz konusu bildiride siyasî faaliyet niteliği olup olmadığına:

Malum olduğu üzere bir devlette idare sorumluluğunu taşıyan iktidarın izlemesi gereken iç ve dış politika vardır. Dış politika devletin diğer devletlerle geliştireceği dostluk münasebetlerini, zıddiyetleri, devletin tesis edeceği ittifakları, askerî anlaşmaları ve benzerlerini düzenlerken direktif olacak esas görüşlerin bütünüdür. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, dış siyasetini düzenlerken askerî yönden NATO ittifakına girmiş ve 17 seneden beri bu ittifak içinde kalmakta bulunmuştur. NATO'nun en güçlü üyesi de Amerika'dır. Binnetice, Amerika çeşitli anlaşmalarla Türkiye'nin müttefikidir. Türkiye diğer devletler ile olan dış münasebetlerinde NATO çerçevesinde Amerika ile olan ittifakını dış siyasetinin sözü geçen müttefikin sömürücü bir emperyalist olduğunu beyan etmek, buna karşı bir kampanya ihdas etmek veya buna katılmak, iktidarın takip eylediği dış siyaseti halk nazarında küçük düşürecek bir faaliyete girişmektir. Bu siyasetin başarısız olmasını temin edecek çabalar göstermek demektir. Bu nevi bir faaliyetin siyasî faaliyet niteliğinde olduğu hususunda şüphe edilemez.

Bu siyaset, izlenen haricî siyaset yerinde olmayabilir. Hattâ zararlı bulunabilir. Fakat sözü geçen siyasetin başarılı olma-

HALDUN MENTEŞOĞLU
— Teknokrat Kıyan Bakan —

da İzmit ve Adapazarı havzası sanayi için elverişli alanlardır. İstanbul ise bir kültür merkezi olmalıdır. Yerleşmelere doğru olarak karar verdikten sonra ulaşım şebekesini ona göre etüd etmek doğru olacaktır» demiştir.

Aynı toplantıda Ergun Gürel de, köprü projesini şöyle eleştirmiştir: «Plânın gayesi sosyal hayatın düzenlenmesidir. Bizzat projeyi hazırlayanlar dahi, köprü yapılsa bile bunun kitle taşımasına hizmet etmiyeceğini ve araba vapurları seferlerinin de devam edeceğini söylemektedir. Boğaz köprüsü ve çevre yolları 2 milyar liralık bir yatırım gerektirmektedir. Bu malzeme ve işçisi dışarıdan temin edilecek bir yatırımdır. İstanbul'u böyle bir köprü ve çevre yolu projesine göre plânlıyoruz. Yerleşmeleri bir kenara bırakmış oluyoruz. Organizatörlük vasfımızı unutuyoruz. Durumun iyice eleştirilmesi ve bu prensiplerimizin yeni baştan gözden geçirilmesi gereklidir.»

Uzmanların bilimsel gerçeklere dayanan bu görüşleri, kendisini hükümet emirlerini uygulattırmakla görevli sayan Büro Başkanı Mithat Yenen tarafından büyük tepkiyle karşılanmıştır. Yenen, uzmanlara verdiği cevapta, temsil ettiği zihniyeti şöyle açıklamıştır: «Bunlar konumuzun dışına çıkıyor. Burada plânlama faaliyetlerimizi daha iyi işler hale getirmek için görüşüyoruz. Yoksa hükümetimizin faaliyetlerini tenkit etmek ve muayyen hastalıkları ve eksikliklerimizi biraz da şey havası içinde ortaya koymak için toplanmadık. Biz, hükümetin umumi politikasını plânlama yönünden tahakkuk ettirmek için buraya toplandık. Bize hükümetimiz tarafından verilmiş bir vazife vardır. İkinci beş yıllık plâna girmiş olan bir köprü meselesi vardır. Burada biz mesaimizi geliştirmek ve verimli olmak mecburiyetindeyiz. Bazı arkadaşlarımızın ilmî mahiyette yaptığı tavsiyelerin ayarlanması lâzım fakat umumi tertibin bozukluğunu ifade ile üzüntü havası yaratmak katiyen. Hepimizin bu anlayıştan uzaklaşmasını rica edeğim. Bu dâvalarımızda beraber çalışmak arzusunda olmayan varsa, ayrılsın arkadaşlar... Bunu bilhassa tavsiye ederim.»

Yenen'in bu tehditkâr konuşması hemen aynı gün neticesini vermiş ve akşam üzeri Niyazi Duranay'ın eline Mithat Yenen imzalı resmî bir yazı tutuşturulmuştur. Yazıda «Görülen lüzum üzerine belediyedeki aslî vazifenize iadeniz gerekmektedir» denilmektedir.

Fikirlerini söylediği için bir uzmanın «görülen lüzum üzerine» görevinden uzaklaştırılması mimarlar arasında büyük tepki yaratmış ve Mimarlar Odası Yönetim Kurulu derhal toplanarak Mithat Yenen'i Haysiyet Divanı'na sevketmiştir.

Meselenin basına aksetmesi ve İmar Bakanı Menteşoğlu'na basın toplantısında bu konuda bir soru sorulması üzerine Mithat Yenen uzmanlar üzerindeki baskıyı artırmış, bakanın «hükümet hiçbir şekilde plânlamacılara baskı yapmamaktadır. Yalandır, asılsızdır» demesine rağmen, 9 Ocak günü Ergun Gürel'i «haberleri basına yansıtmakla» suçlayarak istifaya davet etmiştir. Durumu öğrenen Mimarlar Odası, olayın Ergun Gürel tarafından değil, İstanbul Şubesi tarafından basına yansıtıldığını Mithat Yenen'e telgrafla bildirmişse de, 10 Ocak tarihinde Ergun Gürel'in de eline Mithat Yenen imzalı bir resmî yazı tutuşturulmuştur. Yazıda «hakkınızda yapılmakta olan işlem tekemmül edinceye kadar 15 gün müddetle mecburi izin kullanmanız uygun görülmüştür» denilmektedir. Beş gün sonra da Mithat Yenen, Ergun Gürel'e İmar Bakanlığı ile arasındaki hizmet akdinin feshedildiğini, yani plânlama bürosundan uzaklaştırıldığını bildirmiştir.

Oysa aynı Ergun Gürel'e, 18 Kasım 1967 tarihli toplantıda Başkan Mithat Yenen, «eğitim ve üniversite yerleşmesi konusunda büro kararına yön verecek kalitede yaptığı metodlu araştırma ve plânlama çalışmaları için bütün büro huzurunda teşekkürlerini bildirmiş, diğer mevzularda çalışan arkadaşların da aynı şekilde ilmî seviyede çalışacaklarını ümit ettiğini» söylemişti.

İlmî seviyede çalıştığı için takdir edilen Ergun Gürel, iki ay sonra aynı şahıs tarafından «ilmî gerçekleri dile getirdiği» için görevinden uzaklaştırılmıştır.

Böylece, eğitim alanında girişilen «öğretmen kıyımı»ndan sonra imar alanında da bir «teknokrat kıyımı» başlamıştır.

Bilimin sesi susturulduktan sonra, Büyük İstanbul Nâzım Plân Bürosu, 1968 Mayıs'ına kadar, yani üç ay içinde asma köprü esas olmak üzere İstanbul'un nâzım plânını tamamlıyacak, daha doğrusu iktidarın çaldığı minareye kılıf hazırlayacaktır.

Evet, fakir halkın nafakasından kesilen *milyarlarca lira* ile 1973 yılında İstanbul'un iki yakası şatafatlı bir köprü ile birleştirilmiş olacaktır, ama, Mimarlar Odası Sekreteri Demirtaş Ceyhun'un açıkladığı gibi, o zaman İstanbul'un suyu akmayacak, ışıkları yanmayacak, Sirkeci meydanı'nda binlerce insan sefil yatacak, gecekondular Haliç üzerine kurulacaktır.

Ve bu manzara, Firavun'ların piramitleriyle süslenen eski Mısır ülkesinin manzarasından hiç de farklı olmayacaktır.

bir fetvacı !

SULHİ DÖNMEZER
— Bir fetvacı —

ması için faaliyette bulunmak ve propaganda yapmanın siyasî faaliyet olduğundan şüphe edilemez.

Kaldı ki, aynı zamanda böyle bir faaliyet iktidar etrafında yapılan faaliyet niteliğindedir. Zira dolaylı olarak mevcut iktidarın dış politikasının memleket için felâketli olduğu belirtilerek onun iktidardan uzaklaştırılması amacı ile faaliyette bulunulmuş olmaktadır. Bir dış siyaseti bir iktidar yürütüyorsa ve bu siyasetin memleket için felaketli olduğu da dolaylı olarak belirtilmişse, binnetice bu beyan o iktidara karşı bir hareket niteliğini de taşır.

Arzolunan sebeplerle sözü geçen beyannamenin siyasî faaliyet niteliğinde olduğu hakkında oybirliği ile ulaşılan kanaatı belirten işbu rapor saygı ile sunulur.»

İşte bu Ord'lar, bu Prof'lar, ki üniversitede Atatürk'ün cumhuriyeti emanet ettiği gençleri yetiştirmekle yükümlüdürler. Amerikan emperyalizmine karşı çıkmayı, iktidarın izlediği dış siyaset, memleket için zararlı dahi olsa eleştirmeyi Türk halkının en aydın ve en uyanık kesimlerinden biri olan «öğretmen kitlesi» için suç saymaktadırlar; Ve işte bu Ord'lar, bu Prof'lar, anti-emperyalist kavga veren yürekli insanlar için hiç tereddüt etmeden «hapsedilmesi caizdir» diyebilmektedirler!

ANT, ulemadan sayılan bu zevatın hangi zihniyetle olduklarını ve adaleti nasıl yanılgılara sürükleme gayreti içinde bulunduklarını ortaya koymak için diğer sayılarında da, verdikleri bilirkişi raporlarından parçalar sunacaktır.

Vietnam'ın kahraman çocukları

Yazan: Çin Gazeteciler Heyeti

Vietnam'lı kadınlar da Amerikan emperyalizmine karşı erkeklerle omuz omuza çarpışmaktadır.

Güney Vietnam'daki savaş alanlarını dolaşırken, Vietnam Kurtuluş Ordusu'nun peşpeşe elde ettiği zafer haberleri bize ulaştıkça, savaşçılarla birlikte zafer yıl dönümelrini kutlayıp bayram yapıyorduk. Bu zaferlerin kazanılması elbette kolay olmadı. Bu uğurda milyonlarca Güney Vietnamlı kahraman, canını dişine takarak savaştı, kanını akıttı, bütün gücünü ve aklını kullandı.

Ziyaretimizde, Güney Vietnam Kurtuluş Ordusu savaşçılarıyla birlikte unutamayacağımız günler geçirdik. Onların, devrim kahramanlıklarını dinledik, yenilmez, kırılmaz güçlerini gördük.

Geçen yılın 12 Kasımında kundakçı Amerikan Ordusu Birinci Piyade Tümeninin iki binden fazla askeri BAU BANG bölgesinde Kurtuluş Ordusu tarafından yokdildikten sonra, bu savaşa katılan kahraman bölüklerden birini ziyaret ettik.

Bölüğü ormanda, bir dere kenarında bulduk. Mücahitler, üç saat gibi kısa bir zamanda Amerikan birliğinden ikibin kişiyi saf dışı ettikleri savaş yerinin şeklini kum üzerine çizmişler, komutanları ve kurmaylarıyla birlikte harekâtı şekil üzerinde tartışıyorlardı. Komutan şekli bize göstererek şunları anlattı:

«İnsanlarımızın cesaret ve zekasıyla elde edilen zafer şöyle oldu: Düşman, kauçuk ormanı içinde geceliyordu, onlar uykuya dalar dalmaz, oraya gittik. Bir kaç dakikalık çarpışmadan sonra, düşmanın komutanlık binası tahrip edildi. Savaşçılarımızın her biri büyük cesaretle, yılmadan çarpışıyordu. Hele bölük, ilk önce tarruza geçerek kendisinin sebatkâr ve kararlı olduğunu gösterdi.

Savaş başlayınca, tümeni korumakla görevli, 10'dan fazla düşman savaş aracı harekete geçerek yaylım ateşine başladı. Panik içinde uyanan Amerikan piyadeleri, ellerine geçirebildikleri silâhları kullanmaya çalışıyorlardı. Savaşçılarımız kauçuk ağaçlarını siper alarak düşman araçlarını imha ettiler, düşmanları da el bombası ve makinalı tüfek ateşiyle perişan ettiler. Tanksavar topçusu GO LIEN düşmanın bir tankını imha etti. Bu sırada sıçrayan bir mermi parçasıyla göğsünden ağır yara aldığı halde, yılmadan düşmanı top ateşine tuttu. Amerikalıların top ateşi kauçuk ağaçlarını, çayırları tutuşturmuştu. Savaşçılarımız ateş denizi içinde çetin bir savaş sürdürüyordu; birden düşmanın arkasında kuvvetli bir patlama oldu. Amerikan komutanlık binası havaya uçtu. Bundan sonra düşman iyice sarsıldı. Göğsünden ağır yaralanan bölük komutanı NGUYEN BA makinalı tüfeğini kaldırıp: «Dayanın arkadaşlar, şimdi halka hizmet etmenin zamanıdır!» diye bağırarak Amerikan cephesine hücum etti. Böylelikle bu çarpışmada kesin zaferi sağlayan, onun bölüğü oldu...»

QUANG NAM bölgesinin bir eyaletinin sahil civarında yerleşen müfreze komutanı bayan GO TAM'ı ziyaret ettik. Bir köylü kızı olan gerillacı komutan yirmiiki yaşlarında, kısa boylu ve ince yapılıydı, yüzü güneşten tunçlaşmıştı. Oraya vardığımızda, yere çökmüş, gerillacılarıyla düşmanın tahıl yağmasına karşı uygulayacakları savaş plânı hakkında görüşüyordu. **«Yakında pirinçler olgunlaşacak. Düşmanın tek pirinç tanesini bile çalıp yağma etmesine meydan vermemek için, herbiriniz şimdiden bölge halkını seferber edip savaşa hazırlayacaksınız»** dedi. Sonra bize dönerek, eyalet gerilla birliklerinin kundakçı Amerikan birliklerine karşı kazandığı parlak zaferleri, eyalette kurtarılan bölgelerin durmadan genişlediğini, düşmanın burnunun dibine kadar sokulduklarını anlattı. Ama halk arasında yılmazlığı, becerikliliği ile tanınan bu kahraman kadın komutan, kendi başarılarından hiç söz etmedi. Halbuki o gerillacılı

DIŞ YORUM

Amerika Vietnam kıskacında!

Hüseyin BAŞ

Güneydoğu Asya'da önceki hafta patlak veren ve bir yıldırım hızıyla gelişen olayların önümüzdeki günlerde bölgedeki politik ve stratejik konjonktürde olduğu gibi Washington'ın meseleye bakışında da, zorunlu olarak, en etkin bir biçimde ağırlığını duyuracağından şüphe yok...

Gerçekten de, Ulusal Kurtuluş Cephesi gerillacılarının bütün Vietnam sathında başdöndürücü bir hızla giriştikleri akıl durdurucu taarruz, Saygon'un ta içinden kuzey uçtaki Hue'ya kadar uzanan bütün bölgelerde tam ve kesin bir başarıya ulaşmıştır. Gerillacılar, üstün savaş makinasına rağmen, müstevliyi canevinden vurarak perişan etmiş ve ona **«Vietnam ulusunun, topraklarını işgal edilmiş ve yenilmiş»** bir ulus olmadığını bir kez daha göstermiştir. Son gelen haberler Vietkong ve Kuzey Vietnam'ın yeni ve öldürücü darbelere hazırlandıklarını doğrulamaktadır. Çok sayıda yorumcu, Ulusal Kurtuluş Cephesi ve Giap'ın birbiri ardından indirdiği öldürücü darbelerde, şimdiden yeni bir Dien Bien Fu'nun izlerini seçmeye başlamıştır. Giap'ın Ke San'da Amerikan deniz piyadelerini kıskıvrak saran çelik çemberi gittikçe daralmakta Vietkong akıldurdurucu destanlarına her gün yenilerini eklemektedir.

Bununla birlikte Vietkong'un askerî alanda elde ettiği kazançlar yanında asıl başarısı, şüphesiz politik alanda olmuştur. Yıldırım hızıyla indirilen darbe, erinden generaline kadar Vietnam'daki bütün Amerikalıların moralini perişan etmiş, bunun yanında Pueblo Olayı yüzünden prestiji onulmaz biçimde yaralanan Amerikayı, şimdiye kadar eşine rastlanmadık derecede paniğe uğratmıştır. Vietkong'un harikûlade darbesinin Vietnam ve Amerika'da yarattığı şaşkınlık her türlü tahmini aşmaktadır. Bir yandan Vietnam'da Westmoreland askerlerinin - tabiî bu arada kendisinin - moralini düzeltmek için olağanüstü çabalar sarfederken, öte yandan Washington'da Johnson, Vietnam'daki saldırganın kendisi olduğunu unutmuş görünüp **«Asla boyun eğmeyeceğiz»** diyerek, ya da generallerine **«Bana zafer için imza verin»** gibi lâflar ederek, şaşkınlığını en veciz bir biçimde ortaya koymaktadır. Ama paniğin dozunu en iyi veren gene de bir senatörün söylediği şu sözler olmuştur: **«Artık geriye doğru tırmanalım!...»**

Vietnam'da bir **«Amerikan Dien Bien Fu»**su **olmayacak»** Şimdi Amerikalı yöneticilerin ağzındaki söz bu.

Fransız emperyalizminin Vietnam'daki hezimetinin sembolü olan Dien Bien Fu yenilgisi, Jean Planchais'nin Le Monde'daki yazısında hatırlattığı gibi **«askeri alanda sınırlı bir yenilgiden»** ibaretti ve yine askerî plânda savaşın tümüyle kaybedildiği anlamına gelmiyordu. Ne var ki bütün dünyanın dikkatini üzerine toplayan Dien Bien Fu, savaşın alınyazısı olmuş ve o kesimde uğranılan misli görülmemiş kesin hezimet, Vietnam'daki Fransız emperyalizminin topyekûn hezimeti haline gelmiştir.

JOHNSON
Yeni bir Dien Bien Fu'ya doğru

Amerikan emperyalizminin bugün Vietnam'daki durumu Fransızlarınkinden farklı değildir. Vietkong'un yıldırım darbesi Vietnam savaşının alınyazısını tayin eden bir Dien Bien Fu'dur. Üstelik bu kez Dien Bien Fu, savaşın sadece bir kesimini değil Vietnam'ın tümünü kapsamaktadır. Pueblo Olayı ve Vietkong'un yıldırım darbesi Amerikalıların Kore'de ikinci bir cephe arzularını kursaklarında bırakmıştır. Seçimlerden önce **«Zafer»** armağan etmek üzere Johnson'dan **«savaşı yayma»** konusunda açık kart alan Pentagon'un savaş çılgını generalleri, birdenbire **«zafer şöyle dursun, Saygon'daki Amerikan büyükelçiliğini bile korumaktan âciz»** bir duruma düşerek kepaze olmuşlardır. Ama bütün bu hezimete rağmen, yine de savaşı kundaklamaktan geri durmamaktadırlar.

Hanoi; **«Johnson barış yönünde atılan her iyi niyetli adıma sırt çevirmektedir. O halde savaş devam edecektir. Ve bu Amerikanın lehine olmayacaktır. Vietnam'da bugün olup bitenler, Pueblo olayı, bunu doğrulamaktadır»** demektedir. Kuzey Vietnam'ın resmî basın organı **«Nhan Dan»** ise Başkan Johnson'ı **«ölü gırtlağını gittikçe daha fazla sıktığı bir sırada hâlâ poz yapmak»**la itham etmektedir.

Seçimini Vietnam'da askerî zafere bağlayarak boğazına kadar batağa batmış olan Johnson yönetiminin son yenilgilerden ders alarak **«barış yolu»**nu seçmesi ihtimali elbette ki uzaktır. Ne var ki şimdi, Amerikan kamuoyunu Vietnam'da

Vietnam'lı kadın mücahit pirinç mahsulünü bekliyor

ğından başka bir çok savaşlara katılmış, pek çok düşman askeri öldürmüş, yaralamış. Bir defasında, bir kaç gerillacı ile bir şosenin çevresini kuşatmış, o sırada DA NANG'dan gelen bir Amerikan jipinin şoförünü öldürüp yanındaki iki Amerikan «müşavir»i esir almış.

QUANG NGAI eyaletinin orta kesimindeki balıkçı köyüne gidip küçük kahraman GO TAP'ı da gördük. Hendekli, mayın döşeli yerlerden geçerek savaşçı köye vardık. Köyün sorumlu kişisi bize köy dışındaki deniz kıyısını göstererek: **İşte küçük orada nöbet bekliyor»** dedi. Küçük kahramanı orada tek başına bir Hindistan cevizi ağacının altında bulduk. 15 yaşlarında topaç gibi bir çocuk. Sırtında bir Amerikan karabinası var. Amerikan kuklaları tarafından yapılan kitle kırımının kanlı fırtınası içinde yetişmiş, babası Fransa'ya karşı yapılan kurtuluş savaşında görev almış. Köy sorumlu kişilerinden olduğu için, kukla ordu ve Amerikan kundakçıları tarafından suçlu gibi öldürülmüş. Anası onu daha 8 yaşındayken gerillacılara teslim etmiş. GO TAP onların himayesi altında büyüyüp yetişmiş, 10 yaşına geldiğinde askeri istihbarat işlerini de ustalıkla yapmağa başlamış. Gerillacıları, düşman tarafından tutulan mevzilere götürüyor, yolları kesiyor, gerillacılara mektup taşıyor. Bir defasında düşmandan bir bakır kazan çalarak içine bomba koyuyor. Düşman kazanın kapağını kaldırır kaldırmaz bomba patlıyor. Küçük kahraman mertliğine dair bir çok şey anlattıktan sonra sert bir tonla bize şöyle dedi: **«Ana ve babalarımız hep Amerikan soyguncuları tarafından öldürüldü. Bu Amerikan soyguncularını mutlaka yok edip, ana babalarımızın, dünyadaki dostlarımızın intikamını alacağız.»**

THAT MUOİ yaylasında cepheyi destekleyen ünlü örnek köyü de ziyaret ettik. Köye yaklaştığımızda, tüm köylüyü gelecek mevsim için canla başla savaş hazırlığı yaparken gördük. Kadın, ihtiyar ve çocuklar köy çevresinde siperler ve yağışlı mevsimde kullanacakları hendekleri kazıyorlar, mayın gömüyorlar, **«temizlik hareketi»**nde düşmanı önleyecek sivriltilmiş bambu kazıklarını toprağa çakıyorlardı. **Meydanda ise gençler, Kurtuluş Ordusunun cephede** kullanacağı bakraç ve sedyeleri yapıyorlardı.

Geçen yıl Mayıs ayında gece gündüz sağanak halinde yağmur yağıyor, nehir kabarıyor. Bir akşam arka arkaya silâhlar patlıyor. Yakındaki Amerikan mevziinden alevler yükselmeğe başlıyor. Tam bu sırada köye Kurtuluş Ordusundan birlikler gelerek, köylülerden nehri geçip kaçan düşmana engel olmaları için yardım istiyor. Fakat köyde onları karşıya geçirmek için yeter sayıda sal bulunmadığı gibi, bu şekilde karşıya geçiş de çok zaman kaybettiriyor. Bu nazik anda, bir sürü genç kız, oğlan, hattâ bir kaç ihtiyar kendilerini suya atarak yedi salı bir hizaya getirip bir yüzer köprü kuruyorlar. Sağnak halindeki yağmur ve sele büyük bir güçle karşı koyarak yüzen köprüyü tutuyorlar. Heyecanla bekleyen Kurtuluş Ordusu böylece kısa zamanda nehri geçerek, yanan düşman mevzilerine hücum ediyor.

Milyonlarca Güney Vietnamlı kız ve erkek kahramanın, Amerikan kundakçılarına karşı vatanlarını korumak için yaptıkları mücadelenin, büyük zaferlerin kazanılmasında payı vardır.

Esperantoca «El Pupola Cinio» Dergi-si'nden çeviren: Ahmet Hezarfen

Vietnam'lı kahraman çocuk Go Tap...

ŞİMDİ NE OLACAK ?

Halûk TANSUG

KAO KY
— Bir hain! —

Uzak Doğu'da büyük bir kargaşalık hüküm sürüyor. Küçücük Kuzey Kore, Batı Blok'nun **«süper lideri»** Birleşik **Amerika'yı bir nevi «şamar oğlanı» na çeviriyor. Yine** küçücük bir Vietnam, aynı **«süper lider»** e hem de Amerika'nın en güvendiği askeri alanda **«duman attırıyor»**...

Peki amma, bütün bu gelişmeleri, hangi «çerçeve» içersine oturtmalıyız? Hangi açıdan, kıymetlendirmeye çalışmalıyız?

Her şeyden önce ve hangi yönde gelişme kaydederse kaydetsin, Uzak Doğu olayları mahallî **«çerçeve»** dışına taşma zorundadır. Çünkü, Uzak Doğu olayları, hakiki anlamında Batı ve Doğu mücâdelesi seviyesindedir;

Başka deyimle, Uzak Doğu olayları kaçınılması imkânsız derecede Güney Doğu Asya olaylarına, Afrika olaylarına, Güney Amerika olaylarına, fakat özellikle Orta Doğu olaylarına bağlantılıdır.

Nitekim, Fransız Cumhurbaşkanı general De Gaulle (bahis konusu gerçeği ilk açığa vuran Batılı lider) Orta Doğu olaylarını doğrudan doğruya Uzak Doğu olaylarıyla irtibatlı tutmuştur. Meselâ Orta Doğu buhranının, **«ancak Vietnam meselesi sulhçü bir hâl çaresine ulaştırılırsa giderilebileceği»** fikrini muhtelif vesilelerle belirtmiştir...

O halde, Uzak Doğu olayları devam ettiği sürece (ki Washington liderlerinin **«kısa pantalonlu»** siyâseti devam ettiği müddetçe Uzak Doğu buhranı da devam edecektir) yukarda sıralanan diğer bölgelerde de buhranlar beklemek lâzım gelir. Özellikle, Orta Doğu bölgesinde, yepyeni gelişmeler kimseyi şaşırtmamalıdır.

Şöyle ki, Orta Doğu'da zaten şimdiden, son İsrail saldırısıyla ve bu saldırı sonucu Arap'lara yardım için Sovyetler'in Akdeniz'e çıkmalarıyla, bir denge değişikliği başlamıştır. Uzak Doğu olaylarının kızıştığı şu sıralar, Orta Doğu dengesinin Batı Bloku menfaatleri aleyhine daha fazla bozulması **«mâkûl ihtimâl»** dir...

Peki, eğer Orta - Doğu bölgesinde, **Uzak - Doğu** olaylarına paralel şekilde bir değişiklik olacaksa, bahis konusu **«değişiklik»** hangi ülkeleri içine alabilir?

İşte, Vietnam ve Kore olayları, dönüp dolaşıp böylesine bir sualin ortaya çıkmasına yol açmaktadır...

Genel problemin şekillendirilmesi ne kadar kolaysa, yukardaki sualin cevaplandırılması o derece zorluk arzediyor. Çünkü, **«işin teferruatı»**nı bilmek, uzak mesafeden imkânsızlık kazanıyor.

Fakat, çok yuvarlak bir tahminde bulunmak gerekirse, **«müstakbel Orta Doğu olayları»**nın Arap ülkeleri civarında şekilleneceği söylenebilir. Hattâ, yanılma pahasına katlanılırsa, **«müstakbel olaylar»**ın İran veya Yunanistan'da olgunlaşacağı iddia olunabilir.

Çünkü, bu iki ülkede de **«değişiklik»** şartları olgunlaşmıştır; patlak verecek **«yenilikler»**, dünya kamuoyunda menfi tepkiler uyandırmayacaktır. Ayrıca, her iki ülke de, Akdeniz bölgesine **«yakınlıkları»** ile meşhurdurlar. Her iki ülkede de, iktidarlar, gayrimeşrûa yakın bir vasıfta sayılmaktadırlar. Her iki ülkede de, halk kütleleri, **«değişiklikleri»** destekleyecek durumdadırlar. Her iki ülkede de yer alacak değişiklikler, Akdeniz bölgesinde temel değişikliklere çığır açacak kabiliyettedir. Her iki ülkedeki değişiklikler, tüm Arap dünyasını etkileyici vasıflar taşıyacaktır...

Akdeniz'de, gelişmesine kaçınılmaz nazariyle bakılan **«değişiklikler»**, hakikaten Yunanistan, İran ya da Fas'ta mı yer alacak?

Belki bahis konusu müstakbel **«Akdeniz olayları»**, bambaşka karakter taşıyacak. Belki, bambaşka ülkeleri çerçeveleyecek. Belki, İsrail ve Arap ülkeleri arasında yeni bir silâhlı çatışma şeklinde tecelli edecek...

Muhakkak olan şudur: eğer Uzak Doğu olaylarına acele bir hâl çaresi bulunamazsa, dünyanın başka bölgelerinde (özellikle Orta Doğu'da) yeni olayları önlemek imkânsızlaşır.

Bu, iki kere iki dört eder gibi, mutlak bir genel sonuçtur. Üst tarafı ise, **«teferruat»**...

daha fazla fedakârlıklara razı etmek -hele bu fedakârlıklar can olursa- eskisi gibi kolay olmayacaktır. Güney Kore'nin Amerikayı Pueblo olayında cesaretsizlikle suçlaması, Amerika'nın Milliyetçi Çin'den Vietnam için asker istemesi, Johnson yönetiminin içte ve dışta ne denli paniğe uğradığının şaşmaz belirtileridir. **Dien Bien Fu, şimdi Amerikan emperyalizminin kapısını çalmaktadır.**

Numarası	7/4
Kiralanan şeyin cinsi	Apartman Dairesi (oda)
Kiralayanın adı, soyadı ve ikametgâhı	Türkiye Çimento Seramik, Karamik Sanayii İşçileri Sendikası
Kiracının adı, soyadı ve ikametgâhı	Çimento Sanayii İş verenler Sendikası
Bir senelik kira karşılığı	9600.-TL.
Bir aylık kira karşılığı	800.-TL.
Kira karşılığının ne suretle tediye olunacağı	Peşinen (Yıllık Peşin)
Kira müddeti	Bir Yıl

...... iki tarafın rızasiyle ve yukarda yazılı şartlarla kiralanmış olduğuna dair ...... nüsha olarak tanzim ve tasdik edilmiştir.

Kefil — Kiracı: ÇİMENTO SANAYİİ İŞVERENLERİ SENDİKASI — Malsahibi: TÜRKİYE ÇİMENTO SERAMİK, KERAMİK SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

Çimse İş Başkanı AP Milletvekili Hasan Türkay ile işverenler sendikası yöneticileri arasında imzalanan kira kontratının fotokopisi..

İŞVERENLERİ BAGRINA BASAN AP MİLLETVEKİLİ-SENDİKACI!

Kemal SÜLKER

Kongreler, toplu sözleşme müzakerelerine yeniden başlamalar, artan geçim zorlukları ve işveren baskıları karşısında işçilerin tahammül gücünü de kıran tutum ve davranışlar çalışma hayatının ana çizgileri olmuştur. Hele iktidarın emekten yana olmayan eylemleri ve tasarıları, işçilerle, egemen çevreler ve o çevrelerin uydusu işçi yöneticileri arasındaki arayı daha da genişletmiştir. Bu olumsuzluklar, şu olumlu sonucu doğurmaktadır: İşçiler gittikçe daha çok bilinçlenmektedir. Bunu gösteren belli başlı yeni olayları sıralayalım:

● Motorlu Taşıt İşçileri üyeleri bilinç yolunda

Türkiye Motorlu Taşıt İşçileri Sendikası (Tümtis) bu ay sonuna doğru kongresini yapacaktır. Bir takım gerçeklerin, delegesi en çok olan İstanbul işçilerinin gözleri önünden uzaklaştırılabilmesi için sendika Yönetim Kurulu, ilk defa olarak bu yıl kongresini İstanbul dışına çıkarma kararı almış ve delegesi en az ili, Bursa'yı seçmiştir. Bu yüzden kongreye katılacak en kalabalık delege gurubuna on binlerce liraya mal olacak ödenek verme bile göze alınmıştır.

Ankara, İzmir, Adana ve Bursa üyelerinin, hattâ Konya işçilerinin pek çok haklarını kotaramayan yöneticiler, Bursa grevinde 7 bin lirayı aşkın yolsuzluk yapılmasını bile önleyememişlerdir. Buna karşılık 1 milyon liralık Tümtis Sarayı yapılmıştır. 500 bin liralık lüks mefruşat satın alınmıştır, sendikanın üyelerden aldığı aidat ve toplu sözleşme ile sağlanan zamların 15 günlük tutarına yöneticilerce sendika adına el konmasından doğan kabarık gelir, bankalara yatırılmıştır. Bu maddî güç, işçilerin maddî güçlerinin arttırılması için kullanılmamıştır. Aksine işçilere ters doğrultuda fikirler aşılanmaya kalkışılmıştır.

İşte bu olayları bilen işçiler, yöneticilerini değiştirmek için açıklanacak gerçeklerin İstanbul işçilerinin gözleri önüne serilmesine yardımcı konuşmaların duyulmasını önleme kararına kızmışlardır. Bu nedenle de yeni oluşumları beklemek hayal olmayacaktır. Bilinçlenenler, bunun gereğini yapacaklardır.

● Bankalar Kimden yana?

2 yıl 8 ayı bulan Simav Kurşun Madenleri işçilerinin grevi, bankaların devletleştirilmesine karşı çıkanların da kimden yana olduklarını ortaya koymaktadır. Gediz Bölgesindeki Simav kurşunlarını üç banka işletmektedir. Bir anonim ortaklık kuran üç banka, Simav kurşun madenlerinde çalışan işçilerin 600.000 lirayı bulan ücretlerini ödememiştir. İşveren de sebebi bilinen nedenlerle işyerini bırakmış, işletmeyi durdurmuş ve ortadan kaybolmuştur. Ziyan etme iddialarının ve bunu izleyecek ticarî kombinezonların niteliğini iyi bilenler bu yolu seçen işverenin tutumunu izlemişlerdir. Şirketin amacı, kurşun madenlerini Etibank'a iyi bir karşılıkla satmaktır. Bankaların çeşitli eylemleri, bankacılığın kredi mekanizmasını emekçiler yararına kullanmayışı ve benzeri nedenlerle dış ticaretle birlikte devletleştirilmesi işçiler için başta gelen amaçtır. Buna karşı çıkanlardan Çimse-İş Sendikası'nın Başkanı ve A.P. Milletvekili Hasan Türkay'la ilgili bir olayı okurlarımıza duyurmak isteriz.

● Çimse-İş'in Kuruluş Fonu

Türkiye Çimento, Seramik, Keramik Sanayii İşçileri Sendikası (Çimse-İş)i, Yapı-İş'in yöneticisi iken bu örgütten ayrılan Hasan Türkay ve arkadaşları kurmuştur. Bina olarak Yenişehir Selânik Caddesi 7/4 deki apartman dairesi kiralanmıştır. Bir yıllık kira bedeli 800 lira aylık üzerinden 9600 T.L.dır. Bu para PEŞİN ödenmiştir. Ancak:

Bu Çimse-İş adlı işçi sendikası, bu apartman dairesi'nin bir ODASINI, Çimento sanayii İşverenler Sendikası'na kiralamıştır. Hususi şart olarak da kira kontratına şu kayıt düşülmüştür: «Kiracının toplantılarına kiralayan müsaade edecektir.»

Bunun üzerine, 9600 lira yıllık kira ile işçi sendikasının kiraladığı dairenin bir odası, aynı miktar tutarınca İŞVEREN sendikasına PEŞİN PARA ile kiralanmıştır. 9600 lira da 17 Aralık 1963 günü, Başkan Hasan Türkay tarafından İŞVEREN SENDİKASI'ndan alınmıştır. İşverenin verdiği 9600 lira, Hasan Türkay'ın cebine inmemiştir. Katiyyen! Bu para PROTOKOL gereğince Çimse — İş veznesine girmiştir. Ve böylece 1 Ocak 1964 tarihinden itibaren, işçi sendikasının kiraladığı kat, işveren sendikasınca kullanılır olmuştur. Ama Çimse — İş aslında katın kiracısı ve çalışmalarını yaptığı bina olarak kalmıştır.

Bu olay, çeşitli açılardan sendikacıları düşündürse gerektir:

İşçi sendikasına, işverenin paraca yardım yapması kanun hükmüne uygun bir iş midir?

İşçi sendikasının kendi işkolundaki işveren sendikasıyla bu kadar içli dışlı olması hür sendikacılıkla bağdaşmakta mıdır?

Bu sendika, işveren sendikasıyla işçiler yararına toplu sözleşme yapabilecek midir?

Bir soru daha: Çimse — İş, bu kira alış verişini üyelerine duyurmuş mudur?

Galiba ilk defa ANT bu duyurmayı yapmaktadır.

Bunu anlayan, Çimse — İş'in başkanının tutumunu iyi bilen işçiler elbette bilinçlenecek ve kendilerine gerçek sendika bulacaklardır. Bu gelişmeler, sevindirici geleceğin müjdecileri olmaktadır.

● Metal - İş'de yolsuzluk

Metal - İş Federasyonu'nun son kongresi birtakım yolsuz işleri gün ışığına çıkarmıştır ve işçiler bunu da görünce Metal - İş örgütlerinden ayrılmaya başlamışlardır.

Metal - İş Federasyonu Başkanı A. P. Milletvekili Kaya Özdemir, fahrî çalıştığını söylediği halde, Federasyondan iki maaş tutarında ikramiye almıştır.

Kaya Özdemir, federasyonun resmî makbuzunu kullanmadan, sendikadan beş binin üstünde aidat almış, bu aidatı başkanlık masasındaki bir çekmeceye koymuş ve bu para - iddiaya göre - hemen o gece çalınmıştır. Çalan bulunmamıştır.

Kaya Özdemir, ayrıca federasyondan 5 bin lirayı aşkın parayı borç olarak almıştır. Federasyona ödememiştir. Federasyonun çıkardığı gazetenin masrafı diye gösterilen sarflar kabarıktır ve harcandıklarını gösteren belgelere dayatılmamıştır.

Bu ve benzeri işleri öğrenen işçiler, Ereğli'de, Karabük'te, Kırıkkale'de, İzmir'de bu Bay'ın başında bulunduğu örgütten kurtulmanın, ayrılmanın yollarını aramaya başlamışlardır.

● En yaşlı genç sendikacı, Susanlar Sendikasına girdi

Memleketimizin en yaşlı sendikacısı, Amele Taali Cemiyetinden Türk sendikacılığına emanet edilen, grev yöneticisi, iyi hatip ve yürekli bir gençti: Üzeyir Kuran. Türkiye Maden - İş Sendikasının başkanlığını yapan, bu sendikaya, zamanının en ilerici, niteliğini kazandırmaya çalışan Üzeyir Kuran, İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin ateşli «muhalif»i, heyecanlı lideriydi. Güçlü bir mantığı, cesur bir davranışı vardı. Şendi, güleçti, konuşkandı, açık alınlı, dik başlı ve ıstırabını açıklamaktan çok, umudunu dile getiren bir portiliydi.

Yaşının çok ilerlemiş olmasına rağmen, daima örgütçü kalmayı bilmiş, bu kez sigorta emeklilerini bir örgütte daha iyi bir yarın için mücadele bayrağı altına dâvet etmişti. Yılmadan, yorulmadan daha çok insanı daha çok hakka kavuşturmak için didişe didişe, vuruşa vuruşa son nefesini verdi. Hemen söylemeliyim ki onun soluğu, devrimci gençlerdedir ve yaşayacaktır.

Kendisini âdeta yeni bir göreve, uzun bir göreve çıkmış gibi görüyorum. Üzeyir Kuran örgütsüz, sendikasız durmayacağı için mutlaka, diyorum, susanlar dünyasındakileri sendikalaştırmakla meşguldür şimdi.. Bir gün bu uğraşmalarına birer ikişer hepimiz katılacağız. Yine beraber olacağız. Daima en yeni ve gönül ferahlatıcı haberi getirecektir her yeni gidenimiz. Bu dünyanın yeni ve mutlu haberlerini susanlar dünyasındakiler alkışlamayacaktır. ama, Türkiye'de, geri kalmış bütün toplumlarda ve de bütün mazlum milletlerde bir uyanış ve her zafer haykırışı, öbür dünyada olanların geride bıraktıklarını ölmez mutluluğa kavuşturacaktır.

Sevgili Üzeyir Kuran «baba»!

Seni, kalanlarımız yaşatacaktır!

DİKKAT TELEVİZYON!

İlkin N. İNCE

Televizyon, görüntüden gelen ışınların, TV alıcısı denen aygıtla, elektrik dalgaları haline çevrilip iletilmesi; sonra da bunların tutularak, kimyasal bir ekranda yeniden görüntü haline getirilmesi. temeline dayanır.

Teknik olarak birinci savaştan sonra tamamlandığı halde, sosyal amaçlarla kullanılması çok sonralara, ikinci savaşın sonlarına kalmıştır. Bunun nedeni, büyük sinema tekellerinin, TV'nin sinema ekonomisinde oluşturacağı değişikliği inceden inceye hesaplamaları ve giderek, bu buluşun, sinemanın pek de işine yaramıyacağını sezip onu engellemeleridir.

Tekelciler, gerçekten de doğru düşünmüşlerdi. Çünkü, 1947'de A.B.D.'inde, haftada 90 milyon kişi sinemaya giderken, 1956 yılında 36 milyon kişinin sinemaya gittiği görülmüştür. Herşeye rağmen, ilk kez 1946 yılında İngiliz BBC Radyo Ortaklığı, profesyonel anlamda resmen TV yayınına başlamıştır.

1890 yıllarında, ünlü bilgin EDİSON, küçük bir kutu halinde, tek kişinin yararlanabileceği bir biçimde sinemayı kamuya sundu. Yani bir film gösterme aygıtından ancak bir kişi yararlanıyordu. Aslında bu, bugün de yararlanılmak istenilen bir durumdur. Nedenine gelince, bu durumda film, plâk ya da kitap gibi istenildiğinde dinleme ya da açıp okuma gibi, seyredilme özelliğinde olur.

Uygar toplumun kişisi, TV'yi pratikliği yönünden sinema ve tiyatro gibi evden uzakta izlenilmesi gereken göstermelik sanatlara doğal olarak, yeğ tutmaktadır. Çünkü TV evin, gözlerden uzaklığın rahatlığında, kişiye sunulabilmekte, sinema ve tiyatro gibi, diğer göstermelik sanatlar ise. gitme, yer bulma, gelme gibi ard işlerden başka, gösteri boyunca kurallarca davranma vb. gibi işlemleri de kişiye yüklemektedir. İşte TV çağımızın düşün sistemine de uygun bir biçimde bu artık enerjinin harcanmasını önlemektedir.

● Sinemanın Aşaması Televizyondur.

Yukarıda da belirtildiği gibi, tiyatro - sinema gibi göstermelik sanatlar içinde, en uygunu ve pratiği TV'dir. Ancak TV, daha geniş ölçüde sinemaya bağlıdır. Programlarının %60'ı önceden filme alınarak sunulmaktadır. Ya da bir yandan filme alınırken, bir yandan da banyo edilmekte ve yedi - sekiz dakikalık bir gecikmeyle TV perdesine nakledilmektedir. Bu tür yayınların sağladığı en önemli yarar, programların saklanabilme olanağıdır.

TV denince akla ilk gelen yayın türü, doğrudan doğruya yayımdır. Bu tür yayımda olaylar anında TV seyircisine sunulmaktadır. Teknik yetersizliklerden ötürü, bugün bütün programlarda, bu yayım türü uygulanamamaktadır. İşte televizyon bu doğrudan doğruya yayım durumunda, sinemanın aşamasıdır. **Çünkü göstermelik sanatlarda esas olan, olayların içine seyirciyi sokmak ve böylece anlatılan olayları yeniden yaşatıp, kişileri bu yolla etkilemektir.** Sinema ve tiyatroda kişi, çoğu kez, koltuğunda otururken, perdede ya da sahnede izlediklerinin önceden dizilmiş olaylar olduğunu bilir. Böylece seyirciye verilmek istenen, gerçek etkinliğinden ve etki değerinden kaybeder. Oysa TV yayımında, seyirci olayla doğrudan karşı karşıyadır. Seyircinin olayın nereye varacağı konusunda en küçük bir bilgisi yoktur, gerçek bir ilgiyle olayı izlemek durumundadır. Teknik yeteri kadar ilerlediğinde, kamuyu ilgilendiren olaylar, TV aracılığıyla, gerçekliğini yitirmeden, ânında seyirciye sunulabilecektir. Böylece, TV sinemanın aşaması durumunda, görevini yapacak ve sinema da doğal olarak lüks bir eylem sayılacaktır.

● Televizyonun Önemi ve Türk Televizyonu:

TV'nin önemi, anlatım gücünden, yaygın oluşundan, hepsinden önemlisi tekelden yönetilişinden gelmektedir.

Bu noktada sinema - tiyatro ve diğer göstermelik sanatların güdümlü etkenliği doğal olarak azalmaktadır. Oysa TV, örneğin radyo gibi bir merkezden yönetilmekte ve böylelikle de anafikir, olaylar aracılığıyla, bölünmeden seyirciye ulaştırılabilmektedir.

Kısa bir zaman sonra Türk TV'nu, çağımızın en güçlü silâhı olan objektiflerini cesaretle Türk toplumuna çevirebilir. Ancak, aynı objektifler, kesilen kordelâlardan, şişko politikacı yüzlerine, düzmece salonlara ve yine kesilen kordelâlara döner durursa, televizyonu bu fasit daireden çekip almak güç olur.

İşte bunun için Türk TV'nunda başlangıç çok önemlidir. Kuşkusuz ilk kez Türk seyircisi, TV'nu yadırgıyacaktır. Bu doğal yadırgayıştan da yararlanarak, seyirci, alışmadığı iyi göstermelik programlara alıştırılabilir. Ve bu temel üstüne, geriden gelecek güçlü programlar kurulabilir. Böylece de, bugünkü Türk Sinemasının içine düştüğü açmazdan korunulmuş olur. (Bilindiği gibi, bugün bazı Türk sinema yönetmenleri, **«Türk seyircisi iyi film istemiyor, bu istendiği zaman gözlemlerle doğrulanabilir,»** gibi sözler etmektedirler. Oysa seyirci bu sinema diline alıştığı ve bu dili benimsediği için bu dili tutmakta ve istemektedir. Seyircinin, kendisine öğretilen sinema diliyle ne kadar kötü olursa olsun konuşması oldukça doğaldır. Böyle bir soruna ise ancak, yeni bir sinema dilini zamanla geniş Türk seyirci kitlesine öğretmek iyi bir çözüm yolu olabilir.)

Ülkemizde, teknik çok gelişmemiş olduğundan **«özlediğimiz anlamda»** yayım alınacak yörelerde naklen yayım kesin olarak olanaksızdır. Oysaki, 16 mm'lik küçük kameralar bu yöreleri ve bu yöre sorunlarını kolayca saptayabilir. Demek ki, Türk TV'nu 16 mm'lik bir filmci kadrosuyla çalışma durumunda olabilir. Hiç değilse ağırlık bu yönde bir çalışmaya verilebilir. Fakat, tekniğin elverdiği yerlerde dolaşıp duran kameralar düzmece Türkiye burjuva yaşantısını ve burjuva çevresini verme durumunda olursa, o zaman Türk TV'nu rahatlıkla büyük bir çıkmaza girmiş olur. Oysa Türkiye, 16 mm'liklerin üstüne konuşacağı nice gerçeklerle dolu bir ülkedir. Şimdiye dek yapılan deneme yayınlarında, bunlardan hiçbir iz göremediğimiz gibi böyle bir eğilimin en ufak bir belirtisine de rastlayamadık.

Yöneticiler şunu iyice bilmelidirler ki, Türkiye Türkiye'dir ve Türk TV'nu da başka ülke televizyonlarına benzememelidir. TV'nun Türkiye'ye yararlı olması konusunda dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan biri de şimdiden kurulacak olan merkez kadrodur. Çünkü, bu merkez kadronun iyiliği, sağlamlığı ve güçlülüğü oranında TV Türkiye'ye yararlı olacaktır.

HALKIN SESİ

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

DÜNYA ULUSLARINA..

Ey Kıbrısta, Kongoda, Korede, ve daha korkuncu Vietnamda kan ve can dökmekten kazınası zevkini tatmin eden yamyam ruhlu, çiyan yüzlü herifler!

Ey... Durun hele az kaldı. Az kaldı kanını, canını döktüğünüz o mazlum Milletlerin çelik pençesi altında yok olup gitmenize.

Bunu nereden mi anlıyorum? Bunu, sizin, o başını tutup da kıçına tekmeyi attığınız Dünya içinde en geri ülkelerden biri kalan Anadolumun dip diri uyanan halk ozanlarının yazdığı şiirlerinden anlıyorum.

Hangisi mi yazıyor bu şiirleri? İşte Erzurumlu Reyhani, Karslı Mevlüt İhsani, Artvinli Deryami, Posoflu Müdami, Sarıkamışlı Dursun Vevlani, Hasankaleli Şinasi, Kayserili Temeli, Çorumlu Çırakman, Şarkışlalı Sefil Selimi, Maraşlı Mahzuni, Maksudi, İbreti, Kul Ahmet, Fermani, Kul Hasan ve daha yüzlercesi... İşte, bunlardan biri olan Kul HASAN'ın son yazdığı Dünya uluslarına Armağan Şiiri:

GÜLELİM

Aziz dünya ulusları günaydın
Ağlıyanı güldürelim gülelim
Dünya diktatörü yamyamdan azgın
Fitneleri öldürelim gülelim

Sulh içinde doğu batı bir olsun
Silahsızlanalım dünya nur olsun
Derya gibi al kan döken kör olsun
Akan kanı dindirelim gülelim

Hukuk dışı diktatörlük süreni
Vicdansızca insanları kıranı
Halk sırtına binip halk sömüreni
Sırtımızdan indirelim gülelim

Laiklik özgürlük hukuk var olsun
Hukuk yasa tanımıyan ker olsun
Her fert varsın sevdiğine yar olsun
Kadehleri dolduralım gülelim

Kul Hasanım çalış sulh yap davayı
Özlemim bata mı ey emmi, dayı
Doğu batı güney kuzey dünyayı
Yaz bahara döndürelim gülelim

BASIN DİYOR Kİ

Çıkarcı basın hakkını arayan emekçilerin karşısına çıktı

Zonguldak'ta geçen hafta patlak veren grev ve onu izleyen olaylar, iktidarın partizanca tutumunun ve emeğin hakkını vermekten kaçınmasının doğal bir sonucu olduğu halde Bâbıâli basını, bir iki istisnayla yine taraf tutarak bütün suçu işçilerin üzerine yıkmağa kalkışmış, halkoyunda bu işçi hareketini küçük düşürmek için elinden gelen gayreti esirgememiştir.

Gazetelerin manşetlerinde, grevci maden işçileri bir **«zorbalar güruhu»** olarak tanıtılmış, karnı tok sırtı pek kalem erbabı **«devlet otoritesi»** üzerine ahkâm keserek bir lokma ekmeğin kavgasını veren işçilere nasihatler döşemişlerdi.

Sağcı basın, olayların **«sol»**un tahrikleri üzerine patlak verdiğini ileri sürerek meseleyi derhal bir **«komünizm ticareti»** konusu haline getirmiştir. Bâbıâlide Sabah Gazetesi **«Zonguldak'ta solcular işçileri tahrik ediyor»** manşetiyle verdiği haberde **«İşçiler arasına giren solcular, toplu sözleşme yapılmayacağından ve yapılsa dahi işçilere pek cüz'i sosyal haklar sağlanacağından bahsetmişlerdir. Bu sebeple yedi bin kadar işçi yürüyüşe geçerek ocakları basmışlar, tahrip etmişlerdir»** demiştir.

Bugün'de Necip Fazıl Kısakürek **«İşçi Hareketi»** başlıklı yazısında şunları yazmıştır: **«Zonguldak'taki işçi hareketi ileriye ait delâletleriyle fevkalâde mânâlı ve ehemmiyetlidir. Çocukların üfleyip boru şeklinde uzattıkları ve sonra nefeslerini keser kesmez geriye çektikleri oyuncaklar gibi bir görünüp bir saklanan hareket, bazı gizli saiklerin aradığı ve hazırladığı zemini göstermek bakımından tüyler ürpertici... Bu gizli saik, mahut (proletarya) edebiyatının sokak şırıngacısı komünizmadır. Gözlerimizi oymaya hazırlananlara karşı gözlerimizi açalım.»**

Son Havadis'te Mümtaz Faik Fenik **«Her şeye rağmen kanun ve hukuk devleti nizamı içinde bir hakkı kuvvete ve zora dayanarak almak mümkün olmamalıdır; ve olmamak lâzımdır. Elbette koskoca Türk Devleti, büyük zorluklar içinde çalışıyor, fakat bu arada hayatını kazanmağa uğraşan maden işçilerimizin hiçbir haklarının ziyan olmamasına âzami dikkat gösterecektir. Bunun aksini düşünmenin dahi bir istifham halinde hatırdan geçirmenin imkânı yoktur,»** diyerek işçileri avutmak yolunu tutmuştur.

Haber Gazetesi'nde Dündar Engin de, işçilerin dertlerini bir yana iterek **«Önce Devlet Otoritesi»** başlıklı yazısında şunları yazmıştır: **«Mesele tamamen işçilerle kendi idarecileri arasında bir anlaşmazlıktan doğmuştur. Mesele burada değil, gayri mes'ul ve gayri kanuni davranışlarla bütün bölgenin huzur ve sükûnunu bozanlara karşı devletin tutumudur. Deşarja müsaade ediyorum diye de devlet kuvvetlerine karşı gelmeye, ortalığı yıkıp yakmaya müsaade olunmamalıdır. İşçi hakları mukaddes ama Türk milletinin bekasını sağlayacak devlet otoritesi ondan da mukaddestir.»**

Yeni Gazete de, başyazısında, işçilerin hareketini **«kanun dışı bir grev»** şeklinde nitelendirerek şöyle demiştir: **«Hukuki yönden olayın, bütün unsurlarıyla, kanun dışı bir grev olduğunda şüphe yoktur. İşveren kurumun bağlı bulunduğu bakan, ana muhalefete mensup milletvekili ve Türk İş, en azından grevin kanuni olmadığı üzerinde birleşmişlerdir.»**

Bununla beraber Yeni Gazete ve onunla birlikte Cumhuriyet, Milliyet gibi tarafsız gazeteler, bir ölçüde işçileri suçlamakla birlikte olayın temel nedenleri üzerinde durmuşlardır. Meselâ, Yeni Gazete, aynı yazısında, şu uyarmada bulunmuştur: **«1965 Martındaki kanlı Zonguldak olaylarının üzerinden üç yıl geçmeden aynı bölgede başgösteren bu ikinci hareket, ciddi bir ikaz olarak kabul edilmelidir. Bölgedeki endüstriyel münasebetlerin üzerine temel çözümler bulmak için eğilinmelidir.»**

Milliyet'te Abdi İpekçi, **«Hiç şüphesiz her şeye rağmen meseleyi gayrimeşru ve kanun dışı bir mücadeleye sürükleyenlerin davranışlarını uygun karşılamaya imkân yoktur. Bu davranışlar duyulan tepkiler için haklı sebepler de bulunsa, mazur görülemez. Ama hastalıklar kökünden tedavi edilemedikçe zaman zaman bu tür üzücü olaylarla karşılaşmak kaçınılmaz bir sonuçtur.»**

Cumhuriyet ise, **«Olayların ardındaki gerçek»** sütununda meseleye şu sağlam teşhisi koymuştur: **«Evet, tahrik var, fakat bu tahrik sosyal politikadan habersiz, kitlenin nabzını tutmak yerine, büyüklerin nabzına göre şerbet verenlerin başı altından çıkmaktadır. Sendika rekabetiymiş, şuymuş, buymuş, hepsi lâfu güzaf, verin adamlara komisyonun kabul ettiği ücreti, Bakın o zaman kimse kanunsuz grev yapar mı? Ve gece yarısı kilometrelerce yol yürüyüp vilâyet önünde toplanır mı?»**

Buna karşılık solda görünen Akşam Gazetesi, işçilere **«devlet otoritesi»** üzerine ders vermekte sağcı gazetelerle âdeta yarışa girmiş ve Süleyman Bey'e taş çıkartacak bir üslûpla aynen şunları yazmıştır: **«Bu arada işçilere de düşen ağır bir sorumluluk vardır: Bu da, demokratik yollardan alabilecekleri haklarını kaba kuvvete ve kanun dışına çıkarak ikide bir sokağa dökülerek almaya kalkışmak hastalığından vazgeçmek, nereden gelirse gelsin tahriklere kapılmamaktır. Türkiye'de kanunların varolduğu hiç hatırdan çıkarılmamalıdır.»**

Büyük şeref ve pembe şafak!

Türkiye'nin Cumhurbaşkanı bütün islâmlığın KÂBE'si insanlığa kurtuluş getirmiş olan güzel MUHAMMED'in ravzâsı önünde eğilmek şerefine ererken, Arap âlemi de Türk kardeşlerine, resmi olarak yeniden kavuşmanın şerefini nefsinde duymuştur. Artık engeller aşılmış, kalkınma ufkumuzun pembe şafağı sökmeye başlamıştır. Bundan böyle milletimizin tarihi ve manevi yapısına değer vermeyen ve hattâ ona sahip çıkmayan kimseler artık bedavadan ve cebir ile Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı makamlarına ulaşamayacaktır.

TERCÜMAN
(5. 2. 1968)

Ahmaktan da beter!

Düşman ne kadar kudretli olursa olsun, idealist savaşçı mutlaka eninde sonunda onu yere serer. Vietkong savaşçıları, Şeyhüccebelin fedaileri gibi haşhaş ile mastur olmuş değillerdir. Amerika, Fransa'ya karşı bir asıra yakın zamandan beri devamlı surette bilenmiş bir hıncın karşısındadır. Tarihten ibret almayan ve tecrübelerden ders çıkarmayan nice ahmak devlet adamları ve diplomatlar görülmüştür. Amerika'ya ahmak da denemez. Tarih herhalde bir başka kelime bulacaktır.

NİZAMETTİN NAZİF
(Y. İstanbul — 8.2.1968)

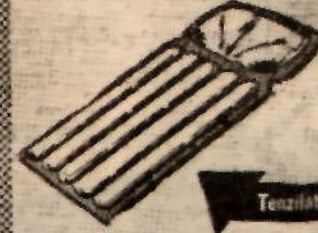
haftanın karikatürü

Bugün'ün yeni bir Hizmeti

Hacca giden okuyucularımıza

TENZİLÂTLI

Havalı yatak dağıtıyoruz

TOKYO GİNZA

Havalı yatağı

Tenzilâtlı satış fiatı 125 lira'dır

5 Bugün başlığı ve 125 lira karşılığında idarehanemizden temin edilir. Taşraya ödemeli gönderilir.

Havalı yatak, hac dönüşü yolunda sizi rahat ettirir

BUGÜN
(8.2.1968)

Solun en ucundaki bir gazete kupon neşrederek bilmem ne kadar kupon biriktirene ucuz kumaş temin ediyor. İlk bakışta bu solcuların hiç âdetleri olmadığı halde halka bir hizmetleri gibi görünmektedir. Onların niyeti hizmet değil, artık ne olduğu anlaşılan ve beş paralık haysiyeti, kıymeti olmayan herifin ve memleketi karanlıklara sürükleyecek ideolojilerinin reklâmını yapmaktadır.

ADNAN PEŞKİRCİOĞLU
(Bugün — 8.2.1968)

GÜNAH ÇIKARTMA!

Bu gazeteyi yönetenlerin ve çıkartanların sık sık muhatap oldukları bir itham vardır. Bu itham, bu gazetede körükörüne Amerikan aleyhtarlığı yapıldığıdır.

Bu gazetede zaman zaman Amerika'yı yönetenlere, Amerika'nın Türkiye'de izlediği politikaya karşı tenkitler yapılmıştır. Gerektikçe, bundan sonra da yapılacaktır.

En ağır tenkit ve hücumlara uğrayan Amerikalılar bilmelidirler ki, bu tenkit ve hücumlar düşmanlığın değil, gerçek dostluğun meyveleridir. Amerikalılar Türkiye'de tenkit edilecek, halkın nazarında düşman hale gelecek hareketler yapmaktan kaçındıkça dostluk göreceklerdir. Bu gazetenin sağlamak istediği de bundan başka bir şey değildir.

AKŞAM
(8. 2. 1968)

A N T * Haftalık Dergi * Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN * Sahibi ve Genel Yayın Müdürü DOĞAN ÖZGÜDEN * Bu sayıda Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR * Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN * İdare yeri: CAĞALOĞLU Başmusahip Sokak, Emek Han 16/31 İSTANBUL * Telefon: 27 81 09 * Posta Kutusu 934 SİRKECİ — İSTANBUL * Ankara temsilciliği Tel: 13 40 20 *

Dizgi ve Baskı: VATAN MATBAASI * Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM - Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 * İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL. Tel: 27 89 49 * Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç aylık 15 lira * İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir.. * Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Liradan kabul edilmektedir...